Ժ· ՏԱՐԻ 2683 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ԱՐԱՑ 4385 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1893 5 ՐԷՃԷՊ 1310 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ »	28
Ընծիր բուղթի վրայ մասնաւոր ծանուցում	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց քրթաստի ծախսի վերջերեան	Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11/23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴԱՏԱՍՏԱՆ ԲԱՆԱՄԱՅԻ

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ Պ. ԷՅՖԷԼԻ

Բանամայի Դատաստանին երկրորդ նստին կարեւորագոյն դէպքն եղաւ Պ. Էյֆէլի հարցաքննութիւնը։

ՆԱԽԱԳԱՀ.—Պ. Էյֆէլ, դուք ամբաստանեալ էք ո՛չ միայն իբրեւ խարդախութեան մեղսակից, այլ և ի վնաս Բանամայի Ընկերութեան վստահութեան չարաչար գործածում ըրած ըլլալնուդ համար։ 1887ին, երբ հարթ յատակի վրայ ջրանցի մը շինութիւնն անկարելի դատուեցաւ, դուք էիք որ ստանձնեցիք աւազաններով կամ սահանադուռներով (էքլիւզ, պէնա) ջրանցի մը շինութիւնն։

ԷՅՖԷԼ.—1877ին երբ Աշխարհագրական Ընկերութեան գումարած մէկ ժողովոյն մէջ Բանամայի ջրանցին շինութիւնն որոշուեցաւ, ես միայն հակառակ քուէ տուեր էի, հարթ յատակի վրայ ջրանցի մը շինութիւնն անկարելի դատելով։ Այս պատճառաւ իմ և Պ. տը Լէսէբսի մէջ պաղութիւն կար։ Երբ 1887ին վերջապէս որոշուեցաւ սահանադուռներով ջրանց մը շինել, Պ. տը Լէսէբս իմ աշխատակցութիւնս խնդրեց, Պ. տը Ռէյնաքի միջոցաւ, որ շինութիւնները մէկ ձեռքի մէջ ամփոփելու պէտքն յայտնելով, իմ առջեւ երաշխաւոր եղաւ Բանամայի Ընկերութեան համար։

Ն.—Քանի որ ուրիշ միջնորդ չունեցաք, ի՞նչ նպատակաւ 1,700,000 ֆր. վճարեցիք Թ·Ն·ի տնօրէն Պ. Ատրիէն Էպռաւի։

Է.—Պ. Էպռաւ մեծ ազդեցութեան տէր է լրագրութեան մէջ, և հանրային շինութեանց վերաբերեալ գործերու մէջ ընդարձակ յարաբերութիւններ ունի։ Իր ազդեցութիւնն իմ կողմս ունենալու համար, 100ին 5 իրեն առաջարկեցի ընդունելիք գումարներէս։

Ն.—Դուք իրաւունք ունէիք 1 միլիոն 700,000 ֆր. տալու Պ. Էպռաւի, նաեւ երկու միլիոն Պ. տը Ռէյնաքի և երկու միլիոն եւս Արթիկ տան։ Այս չէ խնդիրն։ Ընդհանուր դատախազն այն միայն կը հարցունէ ձեզ թէ այս ամեն մարդոց բարա տալով ձեր նպաստ Բանամայի Ընկերութեան վրայ ճնշում բանեցնել չէ՞ր միթէ՝ չափազանց նպաստաւոր պայմանագրութիւն մը ձեռք ձգելու համար։

Է.—Արթիկ տունը Բանամայի պարանոցին մէջ աշխատութիւններ կատարած էր։ Հոն մարդիկ և շինուածանիւթեր ունէր զորս կրնայի չահագործել. իսկ Պ. տը Ռէյնաք իմ սեղանաւորս էր։

Ն.—Ի՞նչ սեղանաւոր։ Բայց դուք երբեք իր դրամական օգնութեան կարօտ չէք եղած։ Յայտնի է թէ ուրիշ կերպիւ օգտակար եղած է ձեզ։ Ակներեւ է որ՝ շինութեանց արտօնութիւնն հազիւ թէ ստացած՝ հինգ միլիոն ֆր. բաշխած էք այս կերպիւ։

ԷՅՖԷԼ կը բացատրէ թէ ստանձնած գործէն հազիւ 100ին 7 կամ 8 տուած է՝ գործն ի գլուխ հանել կարենալու և բացը չմնալու համար Բանամայի Ընկերութեան հանդէպ։

Ն.—Դուք միահաղոյն ստանձնեցիք ջրանցին շինութիւնն՝ աւազաններով, և սա գումարներն ընդունեցիք.— 1 միլիոն 200,000 ֆր. այն կողմէ անցնող ջուրերն ուրիշ կողմ վազցնելու համար.—երեք միլիոն ֆր. ճամբայն մաքրելու համար.— 6 միլիոն՝ նախնական ծախուց համար.— 12 միլիոն՝ արուեստական շինութեանց համար, այսինքն՝ երեքական միլիոն աւազաններու կամ սահանադուռներու ամեն մէկուն համար։ Պայմանադրեալ էր որ Ընկերութիւնը ձեզ պիտի յանձնէր պարանոցին մէջ արդէն գտնուած շինուածանիւթերն, և եթէ մինչեւ 1 յունուար 1888 այս պայմանը չգործադրէր, դուք պիտի ստանձնէիք գործեաց և շինուածանիւթոյ հայթայթումն ևս։ 1887 Դեկ. 31ին կը պահանջէք որ Ընկերութիւնը գործադրէ այս պայման, և կամ 12 միլիոն ֆր.ը տայ ձեզ՝ արուեստական շինութեանց համար։

Է.—Ընկերութիւնը գործադրած չըլլալով պայմանը, 12 միլիոն ֆր.ն իբրեւ իմ իրաւունքս նկատեցի այլ եւս։

Ն.—Նաեւ վեց միլիոն առիք փոխադրութեան ծախուց համար, և Բանամա փոխադրուելիք մեքենայից լարման համար, ևն։ Ընդ ամենայն, 18 միլիոն, զոր կը ստանայիք առաջին չորս աւազաններու նիւթերն հայթայթելու համար։ Է՛, հայթայթեցի՞ք այս նիւթերն, այս մեքենաները։ (Ընդհանուր ուշադրութիւն սրահին մէջ։)

Է.—Ի Ֆրանսա երեք միլիոն ֆր.ի նիւթեղէն ապսպրեցի, գրեթէ չորս միլիոնի։ Նաեւ իրաւունք ունէի պարանոցին մէջ գտնուած նիւթեղէնները գնելու։

Ն.—Ձեր տետրակներուն նայելով, զոր տեղ տեղ քերեր էք արդէն, ընդ ամենայն 1,223,000 ֆր.ի նիւթեղէն միայն փոխադրեր էք Բանամա։

Է.—Պարանոցին մէջ 1,700,000 ֆր.ի բան գնեցի։

Ն.—Որմէ՞։

ԷՅՖԷԼ չատ մը մանուածապատ բացատրութիւններ կուտայ։

Ն.— Ձեր յայտարարութիւններէն իսկ կ'երեւի թէ 18 միլիոն ֆր. առեր էք և այս գումարին չատ փոքր մէկ մասը միայն գործածեր էք շինուածանիւթ գնելու։

Է.—Բայց այս 18 միլիոն ֆր.ը միահաղոյն պայմանագրութեամբ ընդունած էի՝ ամեն չահն ու վնասն ինձ վերաբերելու պայմանաւ։

Պ. Շ. ՏԸ ԼԷՍԷԲՍ.— Ես բնաւ արգելք մը դրած չեմ որպէս զի Պ. Էյֆէլ պարանոցին մէջ մեր ունեցած նիւթեղէնները գնէ։

Ն.—Եթէ գիտնայիք, Պ. տը Լէսէբս, որ Պ. Էյֆէլ 18 միլիոնէն 2—3 միլիոնի միայն պէտք պիտի ունենար, մնացեալն իրեն կը նուիրէի՞ք ձրիապէս։

Պ. Շ. ՏԸ ԼԷՍԷԲՍ.— Այդ պատահականութեան վրայ չէի խորհած. եթէ գիտնայի, սակարկութեան կը մտնէի իրեն հետ, թէեւ անշուշտ շահ մը կը ձգէի իրեն։

Ն.—Գիտէ՞ք որ Պ. Էյֆէլ նիւթեղէն գնած ըլլայ Պարանոցին մէջ։

Շ. ՏԸ Լ.—Չեմ գիտեր։ Ճարտարագէտներուն գործն է այդ։

Ն.—Ճարտարագէտներն ալ պիտի ըսեն ձեզ թէ տնօրէնին (Լէսէբսի) գիտնալիք բանն է այդ։

Է.—Բայց վերջապէս, ես գործս կարգադրած եմ Բանամայի Ընկերութեան հաշուեյարդար Պ. Պրիւնէի հետ, որ Բանամա հեռագիր մը ղրկելէն ետև, կատարեալ անդորրագիր մը տուած է ինձ։ Եւ դատարանն ալ վաւերացուցած է այս անդորրագիր։

Ն.—Այո՛, բայց նայէնք որ անհատներու մէջ կնքուած պայմանագրութիւնք ընդհանուր դատախազին ներգործութիւնը կը զերծե՞ն մի։ (Խորին ուշադրութիւն սրահին մէջ։)

Կը մնայ նաեւ քննել թէ Պ. Պրիւնէի հետ կնքեալ այս պայմանագիր անվաւեր չէ՞ սխալման պատճառաւ։

Միջերկրականի Նաւաշինութեան ու երկաթագործութեան ընկերութեան 2,880,000 ֆրանքի գործիք ապսպրեր էիք, և ասոր վրայ Բանամայի Ընկերութենէն պահանջեր էիք որ այս ապսպրանքին գումարն, այն է՝ Ընկերութեան հետ ձեր պայմանադրած գումարին 100ին 30ը վճարէ ձեզ։ Ասոր վրայ, Ընկերութենէն 2 միլիոն 800,000 ֆր. առիք, բայց Նաւաշինութեան ընկերութեան ձեր յանձնարարած գործը կատարել չտուիք։

Ձեր ապսպրած բաներ դեռ չէին շինուած երբ աշխատութիւնք դադրեցան ի Բանամա և Ընկերութեան հաշուեյարդարութեան ենթարկեցաւ։ Միջերկրականի Նաւաշինութեան Ընկերութեան ձեզմէ պահանջած գումարն եղաւ ընդ ամենայն 7,047 ֆր., ···գծագրութեանց և յատակագծերու համար։ (Ծիծաղներ։)

Է.—Միջերկրականի Ընկերութիւնը գործի չէր ուզեր սկսիլ մինչեւ որ Բանամայի Ընկերութենէն չընդունէր 43 հազար ֆր.ը զոր սա կը պարտէր։ Եթէ բան մը չկրցի յանձնել, յանցանքն իմս չէ։

Ն.—Ուրեմն, բարան ալ ալ թո՛ղ չընդունէիք։ Մարդ իր չկատարած գործին համար ի՞նչպէս բարա կ'ընդունի։

Նախագահին այս ամեն հարցմանց, Պ. Էյֆէլ միշտ նոյն պատասխանը կուտայ։ «Բանամայի Ընկերութեան հաշուեյարդարին հետ իմ գործերս կարգադրած և անդորրագիր ստացած եմ»։

* * *

ԸՆՆԵՐԲ Պ. Պ. ՏԸ ԼԷՍԷԲՍԻ

Որովհետեւ Պ. Շարլ տը Լէսէբս յայտարարած էր թէ Պ. Մարիուս Ֆոնդանի և Պ. Բոյթիի գործողութեանց ամեն պատասխանատուութիւնն իրեն կը վերաբերի, զի անոնք իր հրամանաց գործադրիչներն եղած են լոկ, բայց նախագահը ձեւապէս հարցաքննեց զՊ. Ֆոնտան, որ լրագրաց հետ յարաբերութիւններ կը կատարէր, եւ զՊ. Բոյթի, որ Ընկերութեան ներքին գործերը կը տնօրինէր, և պաշտօնէից դասը կը կառավարէր։

Պ. ՖՈՆԴԱՆ, ի պատասխանի Նախագահին հարցմանց, ըսաւ թէ Սուէզի Ընկերութեան քարտուղար ըլլալով, նաեւ Բանամայի Ընկերութեան քարտուղար կարգեցաւ, բայց 1886ին հրաժարեցաւ, և միայն Վարչական Խորհրդոյ անդամ և Պ. Ֆերտինան տը Լէսէբսի անձնական քարտուղար մնաց։ Պայմանագրութեանց կնքման չմասնակցեցաւ, և իրեն տրուած հրահանգները միայն գործադրեց։

ՆԱԽԱԳԱՀ.— Այնքան մ'ի պզտիկցնէք ձեր կատարած դերը։ Դուք Պ. Ֆ. տը Լէսէբսի աջ բազուկն եղաք, նաեւ խորհրդատուն. (Պ. Ֆոնդան ճերմակ մօրուքով ծերունի մ'է, և հաչակաւոր գրագէտ.) պայմանագրութեանց մէջ ձեր ձեռագիրը կ'երեւի։ Դո՛ւք կը գրէիք նաեւ լրագրաց մէջ հրատարակելի սեղանաւորական յօդուածներն, ի ջատագովութիւն Բանամայի գործին, որով ժողովուրդը կը հրաւիրէիք այնպիսի գումարներու ստորագրուելու որով գիտէիք սակայն թէ գործն ի գլուխ ելնելիք բան չէր։ Դուք նմանապէս յարաբերութիւն ունէիք Թէլէկրաֆ լրագրին հետ, (որուն համար կը պատմուի թէ Պ. տը Ֆրէսինէ Բանամայական դրամ ընդունէր է Պ. տը Ռէյնաքէ)։

Պ. ՖՈՆԴԱՆ.—Ինչ որ ըրի և գրեցի, համոզմամբ էր, անկեղծութեամբ։ Կը հաւատայի գործին յաջողութեան, և որովհետեւ Բանամայի Ընկերութիւնը կը դրդապատուէր, հարկ էր պաշտպանել զայն։ Սուէզի ջրանցին յաջողութենէն ետքը, չէի կրնար հաւատալ որ Բանամայի ջրանցն ի դերեւ պիտի ելնէր։ Դժբախտաբար չհաջողեցաւ մեր վրայ ինկան, ամեն արգելքներ հանեցին մեր առջեւ, հասարակութեան մէջ անվստահութիւն սերմանեցին մեզ դէմ, և հարկ եղաւ գրչով մաքառիլ։ Ուրիշներուն ալ գլուխ ծռել պէտք եղաւ. սեղանաւորներն եթէ չըլլային, գործը կը քալէր։ Օտար լրագիր մը, պարկեշտ թերթ, կը ապէր 1879ին թէ Պ. տը Լէսէբս կը հրստացնէ զիրանա։

Ն.—Հաւանօրէն դրամ տուեր էիք անոր՝ այսպէս գրելու համար։ Չէ մի՛ ըսէք՝ լրագիր մը որ իր թերթին մէջ հրատարակուած բաներուն համար դրամ կ'ընդունի, վաճառական մ'է որ իր ապրանքին համար դրամ կ'առնու։ Դուք քաջ գիտէք զայս, քանի որ երբեմն խմբագիր էիք դուք ալ, և յետոյ պաշտօն ունեցաք լրագրաց հետ սակարկութիւններն ընելու։

ԲՆԴ. ԴԱՏԱԽԱԶ.—Կ'ըսէք թէ մինչեւ 1886 դո՛ւք վարեցիք լրագրութեան հետ յարաբերութիւններն։ Ի՞նչ օգուտ ունէին Ընկերութեան կողմէ լրագրութեան բաշխուած դրամներն։

Ամբաստանեալ.— Գործ մը պաշտպանելու համար լրագրութեան դիմել պէտք է, և որպէս զի լրագրութիւնն զձեզ պաշտպանէ, պէտք է փոխարինութիւն ընէք իր ծառայութեանց համար։ Լրագրաց մեծ մասն իրենք իրենցմով ապրելու անկարող են, պէտք է շահ մը ցուցնել անոնց։

Ն.—Եւ դուք լրագրաց թէ՛ յօդուած կուտայիք և թէ···ապրելու միջոցները։

Ֆ.—Մեր սխալներն ուղղելէ զատ ուրիշ բան մը չըրինք լրագրութեան մէջ։

Ն.—Հապա շինութեանց պայմանադիր Հէրսանի դաշնագրին համար գրրածնի՞դ։ Ժողովրդին անանկ կը հաւատացնէիք ձեր յօդուածներով թէ Հէրսանի տունը 610 միլիոն ֆր.ի միահաղոյն ընդունած է ջրանցին շինութիւնը, մինչ քաջ գիտէիք թէ այսպիսի պայմանագիր չկար, թէ Հէրսան տունը բան մը բացարձակ ստանձնած չէր, այլ հետզհետէ կատարած շինութեանց համար ձեզմէ դրամ ընդունիլ պայմանադրած էր։ 1882ի փոխառութեան համար միայն, 1,350,000 ֆր. տուիք լրագրութեան։

Ֆ.—Փոխառութեան գումարին հետ բաղդատմամբ, մեծ բան չէր։ Հազիւ 7½ %։ Ուրիշ ի՛նչ փոխառութիւններ կրկին ծախք կը պատճառեն լրագրութեան հաչուոյն։

Փաստաբան Տը Պլէ.—Սխոեալ Ֆրանսական Պետութեան փոխառութիւններէն։

Փաստաբան Պառպու.—Անշո՛ւշտ։

Ն.—Հաշուեքննիչ Պ. Ֆլոռի կը հաստատէ սակայն թէ ձեր խրախուսիչ փոխառութեան համար լրագրութեան 100ին 13—14 տուեր էք։

* * *

Պ. ՀԵՆՐԻ ԲՈԹԻԻ ամբաստանեալ է հասարակութիւնը խաբելուն համար ուրիշ ձեւով մը, դաւանները պարտելով և գումարումներու մէջ բանախօսութիւններ արտասանելով, հաւատացնելով ժողովրդեան թէ ջրանցն իրագործելի է, և թէ 1888ի վերջին փոխառութեամբ պիտի լմնար, ևն։ Պ. Բոթիւ նաեւ ժողովրդեան հանրագրեր ստորագրել տուած է՝ Խորհրդարանէն խնդրելու համար որ պարգեւաւոր փոխառութեան ծրագիրը վաւերացուի։

Պ. Բոթիւ կը պատասխանէ թէ այս ամենայն անձնուիրութեամբ ըրած է, հաւատալով Պ. տը Լէսէբսի խօսքերուն։

* * *

ՀԱՇՈՒԵՔՆՆԻՉԻՆ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Նախագահ.— Բանամայի Ընկերութեան «հիմնադրի բաժիններն» ո՞վ առած են։

Պ. Ֆլոռի.—Պ. Ֆերտինան տը Լէսէբս, իր որդին Պ. Շարլ տը Լէսէբս, և նախկին ձեռնարկուք գործին։ Նաեւ հիմնադրի բաժիններ տրուած են սեղանաւորներու, խմբագիրներու, ազդեցիկ անձերու, Պ. Լէվի Քրեմիէօյի յանձնարարութեամբ։ Այս ամեն մարդիկ այս հաշուէ 67 միլիոն ֆր. շահած են։ Իր հիմնադրութեան պահուն Ընկերութիւնն արդէն 34 միլիոն ֆր. ծախսած էր, 10 միլիոնն ամերիկեան մասնախմբին, 10 միլիոնը սեղանաւորական խմբին և մնացեալը զանազաններու բաշխելով։ Նոյնպիսի ծախքեր կրկնուած են ընկերութեան մէն մի փոխառութեան առթիւ։

Ն. —Պ. Էյֆէլ ի՞նչ ընդունած է Ընկերութենէն։

Պ. Ֆլոռի.—73 միլիոն, յորմէ 33 միլիոնը շահած է։ (Խորին տպաւորութիւն ունկնդրաց վրայ։) Զեղչելով այն միջնորդչէքներ զորս տուած է առ Պ. Էպռաւ, առ Պառոն տը Ռէյնաք և շինութեանց պայմանադիր Արթիկ ընկերութեան, և այլոց, տակաւին 20 միլիոն ֆր. իբր գրպանը դրած է Պ. Էյֆէլ։

Ն.—Այն 16 միլիոնէն որ իրեն տրուած էր մեքենաներ և այլ իրեղէններ գնելու համար, Պ. Էյֆէլ ո՞րչափ ծախսեր է։

Պ. Ֆ.— Ես միայն մէկ ու կէս միլիոն ֆր.ի արձանագրութիւն գտայ։ Մինչեւ իսկ 2,800,000 ֆր. առեր է ապսպրանքի մը համար որ սակայն չէ գործադրուած։

* * *

Հաշուեքննիչին հետեւեալ յայտարարութիւնք կը ցուցնեն նաեւ թէ Պ. Շ. տը Լէսէբս անձնապէս օգտուած է Բանամայի Ընկերութեան կնքած «շինութեանց պայմանագրերէն».—

Պ. Շարլ տը Լէսէբս անդամ էր վարչական խորհրդոյ Աւանդից և Հաշուընթացից Ընկերութեան (Société de Dépots et Comptes courants), և այս ընկերութենէն ծնած է Հանրային Շինութեանց Ընկերութիւնն (Société de Travaux publics), մին այն ընկերութեանց որոց Պ. Շ. տը Լէսէբս յանձնած էր Ջրանցին շինութիւնները, Պ. Էյֆէլի հետ պայմանադրելէն յառաջ։

Արդ, Հանրային Շինութեանց Ընկերութիւնն Աւանդից Ընկերութեան աւելի քան վեց միլիոն շահ տուած է, նաեւ մէկ միլիոն ֆր. փոխ տուած է։ Երբ այն Ընկերութիւն Բանամայի մէջ աշխատութիւնները դադրեցուց, Բանամայի վարչութիւնը 10 միլիոն ֆր.ի հատուցում մը երաշխաւորեց անոր։

Պ. Շ. ՏԸ ԼԷՍԷԲՍ. —Բայց ես մասնակից չէի Աւանդից Ընկերութեան։ Միայն իբրեւ վարչական խորհրդոյ անդամ 100 բաժին ունէի։ Եւ յետոյ հրաժարական տուի բոլորովին եւս։

Պ. Ֆ. —Բանամայի վարչական խորհրդոյ ուրիշ անդամ մ'ևս չահակից էր Աւանդից Ընկերութեան, և մէկ միլիոն ֆր. չահեցաւ Հանրային Շինութեանց Ընկերութեան մէջ ունեցած բաժիններէն։

Ն. —Պառոն տը Ռէյնաք չահակից չէ՞ր Արթիկ Ընկերութեան, որ այն եւս շինութիւններ կը կատարէր Բանամայի պարանոցին մէջ, և 10 միլիոն ֆր. չահած էր։

Պ. Ֆ. — Այո՛։

Պ. Շ. ՏԸ ԼԷՍԷԲՍ. — Կը պնդեմ որ երբեք մեր վարչական խորհրդին յանձնարարած չեմ շինութեան գործերն այս կամ այն մասնաւոր ընկերութեան տալ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Իտալիոյ մէջ եւս սեղանաւորական դժուարութիւնք տեղի կ'ունենան, և ի վնաս հասարակութեան գեղծումներ կը ծանուցուին։ Մեր Հեռագրաց բաժնին մէջ արդէն տեսնուեցան Պանքօ Ռոմանօ դրամատան դայթակղութիւնք, որք պատճառ եղան տնօրէնին ու գանձապահին ձերբակալման։ Այս պատճառաւ Փարիզեան թեր-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (50)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Է. ԼԻՏԵՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԵՂԱՆԻՆ ԷՆԲԵՌԻԱ

—Շնորհքով դուռ մը, մըլտաց գինովը։

—Բացին և գտան խեղճ կնոջ դիակը կիսովին կերուած մուկերէն։ Անոր մօտ ճրագ մը և չիշի կոզով մը կային։ Հետեւցուցին թէ հովը գոցած էր դուռը բանալին նետելով վրայէն, և թէ հէք կինը մեռած ըլլալու էր հոն անօթութենէ։ Կղպանքը գաղտնի էր և դուրսէն միայն կը բացուէր։

—Ահաւոր՛ բան է, մրմռաց Էնբեռիա։

—Ահաւոր՛, կրկնեց գինովը երկու հեծկլտուքներու մէջտեղ։

—Կը յիշեմ, շարունակեց Բիէ-տը-Ֆէռ, այն խորին արգահատանքը զոր ամուսինն ազդեց ամենուն։ Խեղճ մարդը գրեթէ խենդեցած էր վիշտէն։

Լա Բռաթիք խուլ և ջլաձիգ ծիծաղ մը արձակեց։

—Անո՞ւնն ինչ էր... ըսաւ Բիէ-տը-Ֆէռ՝ փնտռելու ձեւ ընելով։

—Անունը մ'ըսեր, կ'արգիլեմ, գոչեց ծերունին կիսովին կանգնելով աթոռին վրայ։

—Կեցէք, յարեց Բիէ-տը-Ֆէռ յիշելու նոր ջանք մը ընելով, էն ով, սէն ով անունն մըն էր, ինչպէս Թասէն...

—Թերասէ՛ն, Թերասէ՛ն, գոչեց Էնբեռիա, որուն դէմքը պատանքի պէս գունատած էր։

—Ատ է... Բիէւ Թերասէն։

—Օ՛հ, հիմակ կը յիշեմ, մինչեւ մանկամարդ կինը։ Եւ իմ անունս ալ Լուիզ Թերասէն է։

Մահահանգոյն լռութիւն մը յաջորդեց այս խօսքերուն։

Բիէ-տը-Ֆէռ իր ընկերին երեսը կը նայէր սոսկումով։ Էնբեռիա երկիւղէ կը սարսռար միտքը բերելով իր մօր քաշած չարչարանքները։

Նախկին նոտարը, արմուկները սեղանին վրայ և գլուխը ձեռուըներուն մէջ, մահասարսուռ յիշատակներու մէջ կ'ընկղմէր որք իր միտքը կուգային, չափէ և աներմբռնելի՛ գինովութեան մշուշներուն ընդ մէջէն։

Սակայն, միտքի լոյս մը տակաւին կը տարուբերուէր այս հիւանդ ուղեղին մէջ։ Ինչպէս գինետան մառանին, հոս ալ արդարացումի մտածում մը կար յինքն։

—Արդէն, ըսաւ գլուխը ցցելով, ապացոյցներ ունիմ թէ նոտարը չսպաննեց իր կինը։

Մէկ գրպանէն բզթուած թղթապանակ մը հանեց։

—Իրական ապացոյցնե՞ր, ըսաւ Էնբեռիա։

—Այո՛։ Առ, կարդա՛...

Էնբեռիա առաւ թղթապանակը և բացաւ։ Շատ մը թուղթեր կային հոն, ի մէջ այլոց «Դատարանաց լրագրին» մէկ կտորը։ Տիկին Թերասէնի մահուան պարագան մանրամասնօրէն պատմուած էր հոն։

«Իր ամենասիրելի կողակիցէն զրկուելով, կը յաւելուր խմբագիրը, տարաբախտ ամուսինն անհետացաւ իր աղջկան հետ։»

—Աւա՜ղ, գիտեմ ինչ ըրաւ իր աղջիկը, ըսաւ Էնբեռիա խուլ ձայնով։ Մայրն սպաննելէ ետք, անամօթը զաւակն ալ վաճառե՜ց...

—Հիմակ, Լա Բռաթիք, մարքիզին վրայ խօսէ մեզի, ըսաւ Բիէ-տը-Ֆէռ։

Նախկին նոտարը չպատասխանեց։

Էնբեռիա բռնեց անոր բազուկն և ուժգնութեամբ ցնցեց։

Գինովը քանի մը անյարիր խօսքեր արտասանեց և գլուխն ինկաւ սեղանին վրայ։

Լա Բռաթիք սոսկալի գինով էր։

—Չեմ ուզեր որ այս թշուառականն աւելի երկար ատեն մնայ իմ տունս, յարեց Էնբեռիա զարչանքով։

—Դուրս հանելէն ուրիշ ճար չկայ, ըսաւ Բիէ-տը-Ֆէռ։

—Պարտէզէն անցնելով։ Միւս փողոցը գրեթէ միշտ ամայի է այս ժամուս։

—Մինակ օգնեցէք ինձ որ կռնակս առնեմ զայն, և մնացեալն իմ վրաս կ'առնեմ։

Ցաւօրդ առտուն գործաւորներ որք իրենց գործին կ'երթային, Օլիվիէ-Սէն-Փօրժ փողոցին անկիւնէն գտան ծերունի մը անկենդան մարմինը։ Ամենէն մօտ դեղարանը փոխադրեցին զայն։ Այս մարդ կը շնչէր տակաւին և ազդու դարմաններ ի կեանս բերին զայն. բայց երբ հարցափորձեցին, տեսան որ խենդ էր։ Որովհետեւ բնաւ թուղթ մը չունէր վրան որ ճանչցնէր իր ով ըլլալը, ոստիկանատուն տարուեցաւ և անկից ալ յիմարանոց մը։

Մինակ մնալով, Էնբեռիա փութաց աչքէ անցնել թղթապանակը։

Գտնուած թուղթերուն մէջէն, որոց մեծ մասը կարեւորութիւն չունէին ցիտուհին համար, յոյժ ծանրագին թուղթ մը գտաւ։ Ասիկա նամակ մըն էր՝ Մարքիզ Լէօնս տը Վարանտէզ ստորագրութեամբ։

Աւասիկ պարունակութիւնը.

«ՍԱՆ-ԲԱՒԼՕ, 20 մարտ 18...

«Պարոն,

«Երկար տարիներ անողոք լռութիւն մը պահելէ ետք, կ'որոշէք գրել ինձ։ Բայց ի՜նչ նամակ...

«Հակառակ իմ բոլոր խուզարկութիւններուս չկրնալով գտնել զձեզ, կը կարծէի որ մեռած էք... կը կարծէի նաեւ թէ այն տարաբախտ արարածն ալ զոր կը հալածէիք ձեր անիրաւ ատելութեամբը, չէր ապրեր։

«Մօրմէն ետք, աղջի՜կը։ Կը հասկնայի ես այս երկրորդ ոճիրն, այնքան սոսկալի որքան առաջինը. հետեւութիւնն էր ձեր աղէտալի սխալին։

«Բայց ոչ, ուրիշ չարագործութիւն մը պէտք է ձեզ։ Ա՛հ, եթէ ի գործ դնէք ձեր մահաչուք սպառնալիքը, սոսկալի հաշիւ մը պիտի տաք Աստուծոյ։

«Եթէ ձեր կնոջ վրայ ունեցած սէրովս նախատեցի զձեզ, եթէ ինքն իսկ յանցաւոր եղաւ զիս սիրելով՝ նոյն իսկ անբծօրէն, կրնայիք սպաննել զնեզ, բայց այն խեղճ պզտի՞կն ինչ ըրաւ ձեզի։

«Կուզէք որ մոլութեան որս ըլլայ անիկա, անամօթութեան մատնել կուզէք զայն։

«Ա՛հ, զգուշացէ՛ք։

«Կա՛նգ առէք...

«Ի՜նչ, իր հէք մօրը սոսկալի մահը չգոհացո՞ւց ձեր վրէժխնդրութիւնը։

«Բայց ոչ, չպիտի ունենաք այդ հրէշային անգթութիւնը... Ա՛հ, եթէ տակաւին ժամանակ կայ, հրաժարեցէք ձեր ամօթալի խորհուրդներէն։

«Ձեր հարստութիւնը փճացաւ. լա՛ւ ուրեմն, նոր հարստութիւն մը կ'ընծայեմ ձեզ։ Կէս միլիոնի փոխարէն ինձ տուէք Մաթիլտին աղջիկը. հետս պիտի տանիմ զայն, իմ փոքրիկ Ներսիս քոյրը պիտի ըլլայ. մարքիզուհին իր մայրը պիտի ըլլայ։ Խօսք տուէք նոր ոճիր մը և հարստացէք նորէն։»

Լուսանցքին վրայ սա բառերը կը կարդացուէին ուրիշ ձեռքով գրուած.

«Ստութի՜ւն։ Ապաշնո՛ւ եմ...»

Այս նամակին կռնակը կնքադրոշմներով փակցուած էր լրագրի յօդուած մը զանազան լուրերու սիւնակէն կտրուած եւ սապէս գրուած.

«Մարսիլիա հրատարակուող «Սիւ» լրագրին մէջ կը կարդանք.

«Համաճարակը կը շարունակէ սաստկութեամբ։ Երէկ չատեր զոհ գացին։ Հարուստ պրազիլեցի մը, Լէօնս տը Վարանտէզ մարքիզը մեր նաւահանգիստն հասած օրն իսկ վարակուած է համաճարակէն։ Մարքոնը տարուած է յուսահատ վիճակի մէջ։»

Ջիթելլաի պատմութիւնն ամենուն յայտնի էր ի Փարիզ։ Չէին գիտեր անունն այն մարդուն որ ընդունած էր զայն Մարսիլիոյ նաւահանգիստին վրայ և որ անոր պաշտպանն էր՝ եղած. բայց Էնբեռիա բաւական գիտակ էր թուականներու և պարագաներու ենթադրութիւն մը ընելու համար։

Հաւանաբար մանկամարդ արուեստագէտուհին ճիշդ իր քոյրն էր և Վարանտէզ մարքիզին աղջիկը։

Անոր դէմ կռուելու գաղափարը ծանր խղճահարութիւններ կը ծնուցանէր սիրտին մէջ. բայց ինչո՞ւ այս ազգականուհին իր ոսոխն էր յանձին այն միակ արարածին որ կրնար իր սիրտը բաբախել տալ։ Անհաւատալի ձախորդութիւն մը կար այս բանին մէջ։

Սակայն ցաւուհին տակաւին կը ջանար ինքզինքը խաբել։ Միտքէն կ'ըսէր.

—Հակառակ կենդանագիրին նմանութեանը, կրնայ ըլլալ որ Ջիթելլան ինձ համար օտարուհի մը ըլլայ լոկ։ Արեան ձայն ըսուած բանը չեմ զգար բնաւ։ Ի զուր կը հարցափորձեմ սիրտս, ուր սաստիկ և վայրագ ատելութիւն միայն կը գտնեմ։

Պահ մը խորհելէ ետք, յարեց.

—Սակայն կուզեմ գիտնալ թէ իրաւ մարքիզին աղջի՞կն է ան։ Իր պարահանդէսին, դիմակով դիրաւ պիտի կարենամ հարցափորձել զայն իր ազգայնութեան վրայ։ Ատ այժմ կրնամ գրել իրեն... պատրաստել զայն։ Այո, գրենք։

Թուղթ մը առաւ որուն վրայ սա բառերը գրեց.

«Կը հարցուի Ջիթելլային թէ հետեւեալ բառերը բան մը չե՞ն ըսեր իր սիրտին կամ իր յիշողութեան.

ՆԵՐԱ ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՎԱՐԱՆՏԷԶ. ՍԱՆ-ԲԱՒԼՕ

(Շարունակելի)

թէր «փոքրիկ Բանամա» կ'անուանեն Իտալիոյ դրամատանց գործը։ Ժամանակէ մ'ի վեր զրոյց կար թէ այս երկու անձինք իրենց դրամատան իրաւունք ունեցած չափուն կրկին չափով պանքոտնօ հաներ են ի հրապարակ, մէկ թիւն երկու պանքոտնոյ դնելով միանգամայն, և իրենց ձերբակալումը կը ցուցնէ թէ ոստիկանութիւնը կարեւոր ապացոյցներ ձեռք ձգեր է արդէն։

—Իտալիոյ խորհրդարանական նոր նըստաշրջանը կարեւոր ըլլալ կը խոստանայ, թէ՛ այս դրամատանց խնդրոյն պատճառաւ և թէ ներքին բարենորոգման ծրագրին պատճառաւ։ Ընդդիմադիր լրագիրք կը պնդեն որ իբրեւ նախարարապետ Պ. Ճոլիթթիի կուսակից ընտրեալ երեսփոխաններէն 100 հոգիք հակառակ կողմը պիտի անցնին, նախարարութեան գանձային առաջարկներուն դէմ քուէարկելով։ Կրթական նախարար Պ. Մարդինի կ'առաջարկէ Իտալիոյ 17 Համալսարանաց մէկ մասը ջնջել. զի թէպէտ անցելոյն մէջ իտալական մանր Պետութիւններէն իւրաքանչիւրը մէկ մէկ կամ աւելի Համալսարան ունեցեր է, բայց այսօր միացեալ Իտալիա պէտք չունի նոյնչափ բազմաթիւ Համալսարաններու համար իւր պետական ելմտացոյցը ծախուք բեռնաւորելու։ Բայց այս առաջարկութեան կ'ընդդիմանան այն քաղաքաց բնակիչք ուր են այս Համալսարանք, ինչպէս նաեւ անոնք որ գիտական և գրական կրթութեան կեդրոնացում չեն ընդունիր։ Նախարարութիւնը մեծ դժուարութիւն քաշած էր գաւառապետութեանց թիւը պակսեցնելու համար, զի ադով շատ մը պաշտօնեայք աւելորդ կ'ըլլային ու կը ճամբուէին։ Փորձը կը ցուցնէ թէ Իտալիոյ մէջ տեղային շահերը շատ անգամ կը յաղթեն հանրային շահերու. զի երկար ատեն զանազան իշխանութեանց բաժանեալ Իտալիոյ մէջ միութեան և հանրային օգտի գաղափարը զօրաւոր արմատ ձգած չէ տակաւին։

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ. — 40 միլիոն Անգլիացիք տարեկան 300 միլիոն անգլ. ոսկւոյ արժողութեամբ սնունդ կը սպառեն (ուտեստ և ըմպելի)։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Պատրիարքարանի մարդահամարի պաշտօնէութիւնը ձեռնարկած է պատրաստել 1892 տարւոյ մարտի սկիզբէն մինչեւ դեկտեմբերի վերջը մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ պատահած ծննդոց և վախճանմանց մէկ վիճակագիրը։ Այս առթիւ շրջաբերական մը ուղղուելով մայրաքաղաքիս բոլոր թաղական խորհրդոց, յանձնարարուած է փութով առաքել իւրաքանչիւր թաղի ծննդոց ու վախճանմանց վիճակագիրը։

Յուսալի է թէ թաղական խորհուրդք ի նկատի առնլով գործին կարեւորութիւնը, կը փութան անթերի կերպիւ ժամանակին պատասխանել Պատրիարքարանի այդ շրջաբերականին։

* * *

Ազգ. Հիւանդանոցին համար պատրաստուած Ներքին կանոնագիրն, որ մատուցուած է Պատրիարքարանի, բազմաթիւ օրինակներով բաշխուած է Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան ժողովականաց յ'ուսումնասիրութիւն։

* * *

Շաբաթ օրը հանգուցեալ Սրուանձտեանց Գարեգին եպիսկոպոսի գոյից վաճառումն սկսաւ ի Բերա, ի Ներկայութեան կառավարական ձեռնհաս պաշտօնէից և Պատրիարքարանի Ելմտից Տեսուչ Զօպանեան Միհրան էֆէնտիի։

* * *

Տիկին Մատակեանցի կիրակնօրեայ դասախօսութիւններն սկսան երեկ։ Մինչեւ ցարդ արձանագրուող վարժուհիներուն թիւը կը հասնի 19ի, որոցմէ 13ը միայն ներկայ գտնուեցան, որք են՝

Տիկ. Աղաւնի Գարամանեան — Գումգաբուի Մանկապարտէզէն։
,, Մարիամ Զագըբեան — Անձնական Մանկապարտէզ։
Օրդ. Ազնիւ Հաւունի—Երզնկացի
,, Աղաւնի Բարսիկեան
,, Արսինէ Մեծիկեան— Միրիճանեան վարժարանէն
,, Դոճար Թաշճեան—Գումգաբուի մանկապարտէզէն
,, Զապէլ Յովհաննէսեան— Ս. Խաչ Իւսկիւտար
,, Էլիզա Ոսկեան—Բերայի նախակրթարաններէն
,, Թագուհի Աղչիկեան
,, Հայկանոյշ Համամճեան—Տան վարժուհի
,, Մարի Արզարեան—Պէշիքթաշէն
,, Մարրուհի Թաշճեան—Օրթագեղ, անձնական մանկապարտէզ
,, Ֆիլօմէն Կիւմիւշեօզեան — Բերայի նախակրթարաններէն

Ժամը 7ին, Բերայի աղջկանց Արուեստանոցի սրահին մէջ տիկին Մատակեանց սկսաւ իր դասախօսութիւններուն որոց ծրագիրն հետեւեալն էր.

1. Ֆրէօպէլեան առաջին նուէր, անոր պատրաստութիւնը եւ երգը.
2. Սկզբունք եւրոպական ձայնագրութեան.
3. Տնտեսականութիւն. դրամի գաղափարը։

Առաջին նիւթը դասախօսեց տիկին Մատակեանց։

Երկրորդ նիւթին համար հրաւիրուած էր մասնագէտ մը, Աղչիկեան էֆէնտի, որ դասախօսեց Տիկին Մատակեանցի ցոյց տուած մանկավարժական ուղղութեամբ։

Երրորդ նիւթը դասախօսեց Յակոբ էֆէնտի Բագրատունի, որ նմանապէս Տիկին Մատակեանցի հրահանգներուն համաձայն աւանդեց դասերը։

Այս դասախօսութիւնները տեւեցին կէս կէսական ժամ, ընդհատուելով փոքր ինչ հանգիստով։

Ժամը 9ին դասախօսութիւններն աւարտեցան և բոլոր ուսանողուհիները՝ գոհ սրտով իրենց շնորհակալութիւններն յայտնեցին ու մեկնեցան։

* * *

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ Հայ Հռոմէականաց երեւելիներէն վաստ. Յակոբ էֆէնտի Կէօզէեան իր մահկանացուն կնքեց շաբաթ իրիկուն, իր ապարանքին մէջ, ի Բերա, ի հասակի 74 ամաց։ Հանգուցեալը կը թողու այրի մը, երկու մանչ և երեք աղջիկ զաւակ։

Յուղարկաւորութեան հանդէսը կը կատարուի այսօր, ժամ 5ին, ի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցին Բերայի։ Հռոմէական Հայոց Ս. Պատրիարքը, Տ. Ազարեան, որ այսօր պիտի մեկնէր մայրաքաղաքէս ի Հռոմ, իր ուղեւորութիւնը յետաձգեր է յառաջիկայ հինգշաբթիին, այսօր կարենալ Նախագահելու համար յուղարկաւորութեան հանդէսին։ Մարմինը պիտի փոխադրուի Ֆէրի-գիւղի գերեզմանատունն ուր Յակոբ էֆէնտի մասնաւոր գետին մը գնած էր ասկից առաջ, և Տ. Ազարեան Պատրիարքին հետ մէկտեղ հարկ եղած կարգադրութիւններն ըրած՝ դամբարան մը և մատուռ մը կառուցանելու համար անդ։

Կէօզէեան Յակոբ էֆէնտի Պոլսոյ ամենէն հանրածանօթ դէմքերէն մին էր։ Դրամական հրապարակին վրայ երբեմն շատ նշանաւոր տեղ մը գրաւեց։ Գրէտի-ժէնէրալ պանքային գըլխաւոր հիմնադիրներէն ու վարիչներէն մին եղաւ, և իր անունը անմոռաց կը մնայ Պոլսոյ Պորսայի տարեգրութեանց մէջ։

Հռոմէական Հայոց գործերուն մէջ ալ երբեմն մեծ դեր կատարած է 1870ի կարեւոր խնդիրներու միջոցին և իր անունը անբաժան կը մնայ այն ատենուան դէպքերէն։ Բայց Հակահասունեանց ու Հասունեանց միութենէն ի վեր, այլ եւս գործօն մասնակցութիւն մը չունէր կաթոլիկ հասարակութեան հանրային գործերուն մէջ։

Իր հասարակութիւնը իրեն կը պարտի Բերայի Ս. Յովհան եկեղեցիին կից դպրոցի շէնքը, զոր 1863 ին կանգնած է ի յիշատակ իր ծնողաց և Արդուինի մօտ Արտանուշ գիւղին մէջ մատուռ մը զոր շինել տուած է իր ծախքովը։ Յակոբ էֆ. Պոլիս ծնած էր, բայց իր հայրը գաղթած էր այդ Արտանուշ գիւղէն։ Յակոբ էֆէնտի ծընած էր 1819 ին և ամուսնացած 1865ին։

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ԿԷՕԶԷԵԱՆ

Հանգեաւ ի Տէր, ի մեծ սուգ Գերդաստանին։

Անմխիթար կողակիցն և վշտահար որդիք և քորք և ազգականք հրաւիրեն զբարեկամս և զծանօթս ի տխրազգած յուղարկն յետին։

Վաղիւ, Երկուշաբթի, ի հինգերորդ ժամու փոխադրեսցին նշխարեալ Մարմինն ի բնակարանէն իւրմէ ի Ս. Յովհան Ոսկեբերան Եկեղեցի։

10 Յունվար 1893
Բերա, Մեծ-Փողոց,

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Կրթական Նախարարութեան քննիչ ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Դամասկոսի կրօնաւորներէն Մուսթաֆա էֆէնտի։

Սանիյէ միւթէմայզի աստիճան տրրւեցաւ Միլքիյէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ և Ներքին գործոց Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Մուհիէտտին պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Թրնդանօթարանի խուզարկութեանց դիւանին դէր-տնօրէն Րէֆիք պէյի եւ թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Հաճի Հիւսնի էֆէնտիի։

Խամիսէի աստիճան՝ Կեսարիոյ երեւելիներէն և տեղւոյն երկրագործական դրամատան նախագահ Գասըմ պէյի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.— Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ մինչեւ ուշ ժամանակ զբաղեցաւ Ներքին գործոց վերաբերեալ խնդիրներով և իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.— Տըպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ «Էքլէր» լրագիրն իւր վերջին թիւերէ միոյն մէջ օրինաց և ճշմարտութեան հակառակ հրատարակութիւն մը ըրած է, կը յանդիմանէ նոյն լրագրոյ արտօնատէրն եւ բացարձակ կերպիւ կը ծանուցանէ որ եթէ իւր այդ ընթացքը կրկնէ, իրեն նկատմամբ խիստ պատիժներ պիտի անօրինուին։

ՀՆԴԿԱԽՏ.— Տրապիզոնի ու Վանայ Նահանգներուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

Բիթլիսէն յունվար 8 թուականաւ կը հեռագրեն թէ վեց օրուան մէջ տասն և մէկ մարդեր հնդկախտէ բռնուելով՝ երկուքը մեռեր են։

Ի Քիրմանշահ դեկտեմբեր 25 էն ի վեր հնտախտի ո եւ է դէպք չէ պատահած և պաշտօնապէս հաստատուած է թէ հնտախտն բոլորովին անհետացած է։

ԼԷՅԼԷԻ Ռաղաիպին առթիւ՝ կայս. Իրատէ մը հրամայած է ազատ արձակել իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտող բանտարկեալներն ինչպէս նաեւ թեթեւ պարտուց համար բանտարկուած անձերն, անոնց պարտուց գումարը վճարելով կայս. մասնաւոր արկղէն։ Իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտող բանտարկեալք թուով 57 են, որոց մին կին է։ Կայս. սոյն իրատէն պիտի գործադրուի Նաեւ ի գաւառս։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ մասնագիտաց ժողովն հետեւեալ կերպիւ կազմուած է, Արամ էֆէնտի՝ նախագահ և քննիչ առաջին ճիւղին, Բէչյա պէյ՝ առաջին քարտուղար, Խաճէմ պէյ՝ քարտուղար առաջին ճիւղին, Աղաթօն էֆէնտի՝ քննիչ երկրորդ ճիւղին, Մազհար պէյ՝ քննիչ երրորդ ճիւղին, Վահան էֆէնտի՝ քննիչ չորրորդ ճիւղին - Հասան պէյ՝ քարտուղար չորրորդ ճիւղին, դէր-գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյ քննիչ հինգերորդ ճիւղին և սոյն ժողովոյ արձանագրիչ՝ Գաբրիէլ էֆէնտի։

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸՐ ԱՐԿԱԾԸ.— Կը յիշուի թէ ասկից առաջ ի Բերա Թէփէ Պաշը, Ֆրէզօ և Բինեօ հրեայ սեղանաւորաց կառուցանել տուած հնգայարկ շէնքը փլչելով պատճառ եղաւ 7 գործաւորաց մահուան և 13 ին ալ վիրաւորման։ Այս մասին ամբաստանութեան տակ առնուեցաւ Աւստրիացի ճարտարապետ Թէօտաքի՝ որ գործը իր վրայ առնելէն ետքը շինութիւնը յանձնառուներու յանձնած էր։ Սոյն հարցաքննութիւնք աւարտած են և խընդիրը այս օրերս դատարանի յանձնուած է. մօտ օրէն դատավարութիւննին տեղի պիտի ունենայ Բերայի պատժական Նախագահ ատենին առջեւ։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ.— Բ. Դուռն հաւանութիւն յայտներ է Մարոքի սպանիական դեսպան Պ. Ֆիկէյրայի Կ. Պոլսոյ դեսպան անուանուելուն։ Նոր դեսպանը փետրվարի մէջ պիտի գայ իր պաշտօնի գլուխն անցնիլ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ժողովն նկատելով որ տասն երկու օրէ ի վեր ի Տրապիզոն հնտախտի ո և է դէպք չէ պատահած, որոշած է 48 ժամուան իջեցնել ցամաքի ճամբով ի գործ դըրուած հնգօրեայ քարանթինան։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ զօրաբանակաց մէջ կամուրջներ շինող գումարտակներ պիտի կազմակերպուին։ Հարկ եղած գործիները շինուելու վրայ են, որոց աւարտումէն յետոյ, պատերազմի ատեն կամուրջներ շինելու փորձը պիտի կատարուի։

ԴԻԱԿ.— Երէկ Գարաքէօյի կամուրջին տակէն մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։

ՆՈՐԱԳԱՍԵՐ ԳՈՂ ՄԸ.— Արեւմտեան երկիրներու մէջ գողերը երկար ատեն ի գործ դրած են այն տեսակ մը գողութիւնը որուն ուրբաթ օրը զոհ գնաց Պ. Շմիտ. բայց առաջին անգամն է որ այս միջոցին գործադրուիլը կը լսենք հոս։ Պ. Շմիտ ճարտար ջութակահար է եւ մեծարժէք ջութակ մը ունի որուն վրայ հոգի կուտայ և որով նուագած է հինգշաբթի իրիկուն Տիկ. Ժօզէֆ Ազարեանի տունն։ Իր սիրելի գործին հոն կը թողու որպէս զի յաջորդ օրն իր տունը բերուի։ Արդարեւ, հետեւեալ օրը Պ. Ժօզէֆ Ազարեանի ծառայներէն մին ետ կը բերէ ջութակը։ Քիչ յետոյ, մարդ մը կը զարնէ դուռն այն յարկաբաժնին ուր կը բնակէին Պ. և տիկին Շըմիտ և կուզէ տեսնել այս վերջինն որուն կ'ըսէ թէ ինք՝ Պ. Ազարեանի կողմէն խըրկուած է խնդրելու համար իրմէ որ ետ տայ ջութակը և ինքն ալ գիշերն անպատճառ Պ. Ազարեանին տունը գայ՝ նուագելու։ Մարդն անանկ կերպարանք մը ու պաղարիւնութիւն մը ունէր որ տիկ. Շմիտ կը յանձնէ ջութակը։ Անկից ի վեր ոչ մարդը ձայն հանած է ոչ հէ՜ք ջութակը։ Լուր տրուած է ոստիկանութեան։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ կը գրեն թէ քաղաքին մէջ երեւան եկած համաճարակ հարբուխը Թոքատապի փոխուելով վարակեալներէ հարիւրին տասը կը մեռնին եղեր։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Յունվար 2էն մինչեւ 8, մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ 288 մահեր պատահած են՝ 141 այր և 147 կին։ Ասոնց 180ն՝ իսլամ (79 այր ու 101 կին), 95ը՝ քրիստոնեայ (52 այր ու 43 կին) եւ 13ը՝ հրեայ (10 այր ու 3 կին)։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.— Նախընթաց գիշեր Պոլսոյ Միրախոր Թաղին մէջ Սըրմաքէշ Միհրան անուն մարդ մը Աղաւնի անուն կին մը վիրաւորեց դաշոյնի երեք հարուածներ տալով ձախ ուսին վրայէն։ Միհրան քիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ։

—Մէհմէտ Աղա անուն եօթանասուն տարեկան ծերունի մը անցեալ օր ի Տավուտ Փաշա իւր տան առջեւ ձիւները մաքրած պահուն, մօտէն անցնող ձի մը կուրծքին զարնուեցաւ։ Ծերունին մեռաւ, իսկ ձիավարը ձերբակալուեցաւ։

—Ուրբաթ օրը Շիրքէթի շոգենաւերէն Անատօլու Գավաղի նաւամատոյցէն մեկնելու պահուն Մուսթաֆա անուն մարդու մը ոտքը շոգենաւին ու նաւամատոյցին մէջտեղ մնալով, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

—Անցեալ օր Հիւսէյին անուն մարդ մը Քեաղըդխանէի գետակին մէջ վայրի բադ որսալու երթալով բադերու երամի մը կը հանդիպի և հրացանը ձեռքը առնելու պահուն հրացնէն յանկարծ կրակ կառնու եւ աջ ծունգէն կը վիրաւորուի։

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱՑ կաճառը նախընթաց օր ի նիստ գումարուելով, Պ. Լ. Ֆ. Միձձին նախագահ ընտրեց և վարչական խորհուրդը կազմեց հետեւեալ կերպով.—Պ. Պ. Պառտօ, Պարօձի, Պարչ, Բարափօրիօ, Քուլթօ, Բէտրէյլլի, Աբօսթօլիտի և Ռօզասօ։ Փաստաբանաց կաճառն հաստատուած է Պանք Օթօմանի նախկին շէնքի մէկ մասին մէջ, որուն կահաւորման համար 200 ոսկի ծախսուած է։

ԱՆԳՈՒԹ ՄԱՅՐ.— Անցեալ օր Մահիր անուն սեւամորթ կին մը Խատրճէ հանըմին տունն այցելութեան կ'երթայ։ Յանկարծ Մահիր ծննդաբերութեան ցաւեր կը զգայ և քիչ յետոյ զաւակ մը կը ծնի։ Կ'երեւայ թէ այդ անօրէն կինն, հակառակ իր կամքին, ապօրէն յարաբերութիւն մը ունեցած էր, որուն արդիւնքը կը տեսնէր այդ պահուն։ Մէկէն ի մէկ չարատանջ խղճահարութիւններ կ'ունենայ այդ մայրն, իր ազարտուած պատւոյն զգացումը կը խենդեցնէ զինք և ի տես այդ կենդանի ապացոյցին իր անարգութեան, բոլոր մայրական գորովագեղ զգացումները կ'անհետանան, ու մոլեգնաբար կը նետուի անմեղուկ նորածինին վրայ զոր իր մագիլներով կը խեղդէ՝ հակառակ դայեակին ընդդիմութեան որուն ձեռքերը կը խածատէ կատաղի մայրը։

Մահիր ձերբակալուած է։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ քաղաքին ու շրջակայից մէջ առատ ձիւն տեղացած է։ Կ'ըսուի թէ բաւական տարիներէ ի վեր այս աստիճան ձմեռ տեսնուած չէր։ Անցեալ շաբաթ օր Սէլանիկէն ճամբայ ելնող ուղեւոր մը սառելով մեռեր է։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ Հիւսնիմանսուր գաւառակին շրջակայ Կեավի և Քեախթէ անուն տեղերու Աշիրէթներու միջեւ տիրող անհամաձայնութեամբ յառաջ եկած թշնամութեանց առաջքն առնլու համար այդ երկու Աշիրէթներու բնակած տեղերուն մէջտեղը պահականոց մը շինուած է հանդերձ յարակից շէնքերով։ Այդ շէնքերու բացումը տեղի ունենալով բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԷՆ կը գրեն թէ տասն օրէ ի վեր տեղացած յորդառատ անձրեւներէն քաղաքին շրջակայքէն անցնող գետերն յորդելով մէկ քանի թաղեր ողողուեր են։ Տեղւոյն կուսակալին հրամանաւ՝ ոստիկանք և թաղապետութեան պաշտօնեայք օգնութեան փութացեր են ողողեալ թաղերու մէջ բնակողներուն և ողողման պահուն որ չորս օր տեւեր է, 1400 օխա հաց և պէտք եղածին չափ ածուխ բաշխուած է նոյն տեղերու բնակչաց, որք բարեմաղթութիւններ ըրեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Հինգերորդ օրը ջուրերն սկսեր են քաշուիլ։

ՄՈՒԿԵՐԷ ԿԵՐՈՒԱԾ.— Պոլսոյ Մէրճան Թաղը Բաստըրմաճի խանին մէջ բնակող Սապիթ էֆէնտի անուն մարդ մը, որ իւր սենեակին մէջ մինակ էր, տասնօրի չափ հիւանդ պառկելով ուրբաթ օրը մեռեր է։ Սենեակը բացուելով տեսնուեր է թէ մուկերը կերած էին անոր մէկ ականջը, քիթն և գլխուն մէկ քանի տեղերը։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք կեդրոնական բանտի հիւանդանոցը փոխադրած են այդ դիակը, քննուելու համար։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Մետրապոլիտներու ժողովին անդամ կարգուած են Ալաշէհրի Մետրապոլիտ Տ. Ստեփանոս, Բէլկրատի Մետրապոլիտ Տ. Կիւրիլոս և Իկոնոյի Մետրապոլիտ Տ. Ղուկաս։

Հէյպէլի կղզւոյ կրօնական վարժարանին ուսուցիչներէն Տ. Երասիմոս՝ Քէֆալոնիայի արքեպիսկոպոս կարգուած է։

Եէտիգուլէի յունաց հիւանդանոցին Հոգաբարձութեան անդամ կարգուած են Պանք տը Քօնսթանթինօբլի տնօրէն Թէօտորաքի Աբօսթօլիտի էֆէնտի, սեղանաւոր Քօնսթանթին Վլասթարի էֆէնտի և վաճառական Ներասիմօ Տէսթունի էֆէնտի, փոխանորդ Նիքօլաքի Բաքիարի պէյի և Պ. Պ. Մանոլօ ու Թալլիի, որոց պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած է։

ԲԱԶՆԵՕՎ

Հռչակաւոր ձեռնածու Պ. Բազնեօվ իր շահեկան ներկայացումները կուտայ ամէն իրիկուն ի Բերա, Կալաթա-Սէրայի դէմ, Սրօնէք գարեջրատան վերնայարկը վարձուած նոր սրահին մէջ որ կահաւորուած է պատշաճապէս։ Ներկայացումները կը սկսին ժամ 9ին (Ը. Ե.)։

Պ. Զարմայր Ծըմարտախօսի հասցէին ուղղեալ նամակ մը յունվար 8 20ին կորսուած է Թարաքճըլարի և Քօճամանօղլու խանի մէջտեղերը։

Զայն գտնող անձէն կը խնդրուի որ բերէ օսմ. կայս. Պանքան, ի Պոլիս, Թարաքճըլար փողոց թիւ 15, ուր լաւ վարձատրութիւն մը պիտի ընդունի։ 1—3

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 21 Յունուար. — Վիլհէլմ կայսր Ռումանիոյ գահաժառանգն և անոր նորապսակ կինն հրաւիրեց իւր կրտսեր քրոջ Մարկրիդ իշխանուհւոյն ամուսնութեան հանդէսին։

—Կառավարական Նորթ Տայչէ կ'ըսէ թէ Ռումանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Լահօվարիի այցելութիւն ի Պերլին կը վերաբերի առեւտրական—մաքսային բանակցութիւններու և ո՛չ թէ Ռումանիոյ մասնակցութեան Եռրեակ Նիզակակցութեան։

ՎԻԵՆՆԱ. — Պուլկարիոյ իշխանն հոս եկաւ, և վաղը Միւնխ կ'երթայ։

ՓԵՇԹԱ. —Երեք հոգիք եւս բռնուեցան հնտախտէ, ու մէկը մեռաւ։

ՊԵԼԿՐԱՏ. — Թէպէտ տակաւին պաշտօնապէս չստուգուեցաւ, բայց Միլանի և Նաթալիի հաշտութիւնը կատարեալ իրողութիւն կը նկատուի և գոհունակութեամբ կ'իմացուի։ Միլան մեկնեցաւ Պիառից, Փարիզ երթալու համար, մինչ Նաթալի դեռ կը մնայ Պիառից (հարաւային Ֆրանսա)։

ՍՈՖԻԱ. —Տեղւոյս գերման հիւպատոս Պ. ֆոն Վանկէնհայմ, որ նաեւ ռուսահպատակաց շահերու և պաշտպանութեան պաշտօնն ունէր, Վարշաւայի գերման հիւպատոս կարգուած ըլլալով, այսօր մեկնեցաւ։

—Պուլկարական երկաթուղեաց վրայ երթեւեկութիւնն այսօրուընէ (շաբաթ) պիտի վերսկսի, եթէ նոր փոթորիկներ տեղի չունենան և շատ ձիւն չգայ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 22. —Երեսփ. Ժողովոյ մէջ ատենապետը ծանոյց թէ բանտարկեալ Պ. Պայհօ հրաժարած է երեսփոխանական պաշտօնէն։—Պ. Տրէյֆիւս խնդրեց որ դրամական նպաստ մը յատկացուի Պելկրատի Ֆրանսական գաղթականութեան։ Յիշեց Սերպերուն համակրանքը Ֆրանսայի վրայ։

—Ծերակոյտին մէջ, նախկին վարչապետ Պ. Կօպլէ անօգուտ հռչակեց նախարարական ծրագիրը լրագրաց վրայ (զոր ծանուցինք արդէն)։ Դատական նախարար Պ. Պուրժուա և տեղեկաբեր Պ. Թռարիէօ պաշտպանեցին ծրագիրն, որ, ըսին, չպիտի վնասէ լրագրական արտօնութեան, այլ միայն ծայրայեղութիւնները պիտի պատժէ։ Ստուար մեծամասնութեամբ, Ծերակոյտն օրինագծին ամբողջութիւնն ընդունեց և յօդուած առ յօդուած քննութեան ձեռնարկեց։ Ծերակոյտը քուէարկեց այն յօդուածներ զորս Երեսփոխանութիւնը մերժած էր, և որոց համեմատ ոստիկանութիւնն իրաւունք պիտի ունենայ լրագրոյ մը թիւերը գրաւել և խմբագիրը ձերբակալել՝ գործը դեռ եւս դատարանի չներկայացուած, իբրեւ նախահոգ տնօրինութիւն։

—Ռուվիէի դահլիճին մէջ պատերազմական նախարար Ֆէռօն զօրավար ըսաւ որ Պուլանժէութեան դէմ մաքառելու համար գաղտնի վարկերէն գումար մը գործածուած էր թէեւ բայց անոր փոխարէնն ուրիշ տեղէ մը չառնուեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ի նպաստ աղքատաց Վիեննա քաղաքին տուած պարահանդէսին մէջ, կայսրն երկարօրէն խօսակցեցաւ ուրիշ դեսպաններէ զատ նաեւ Ֆրանսական դեսպանին հետ, և յետոյ իւր թեւն առնլով Ֆրանսական դեսպանուհին, մեծ սրահն առաջնորդեց։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 11 Յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ½
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	23 27
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	23 29½
Կէս օրին	23 31
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
Այսօր » ժամ 5ին	81 35

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն	Սէրի	55 ¼
»		31 ¼
»	»	24 15

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 21 Յունուար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 47
» » 4 ½ %	106 65
Օսմանեան փօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 42
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	461 87
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	427 50
Օսմանեան Երկաթուղի	87 62
» Րէժիի բաժնեթուղթք	356 87
Պանք Օթօման	573 31
Քրէտի Լիոնէ	748 75
Իտալական Ռանթ 5 %	90 65
Եգիպտական միացեալ	497 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 12
Օսմանիյէ Օսմանեան փօնսօլիտէ)	369 37

ԼՈՆՏՐԱ, 21

Անգլ. փօնսօլիտէ	98 18
Օսմ. Սէրի Դ.	21 ¼
» » » Ա.	55 ¼
» » » Բ.	34 ¼
» » » Գ.	21 7/8
Օսմ. փոխառութիւն 1871	97 ¼
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	94
Պանք Օթօման	12 7/8
Այտընի երկաթուղի	18 ¼
Գասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	98 ¾
» առանձն. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Թոհֆիտ)	103 50
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	25 30

ՎԻԵՆՆԱ, 21

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 45
Փարիզի	— —
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	168
» Երկաթուղի	45 10

ՀՈՍԿԷ ՀՈՆԿԷ

(ՔՐՕՆԻԿ)

Կաղանդն ալ անցաւ, Ծնունդն ալ։

Ես հետաքրքիր չեմ գիտնալու, սիրելի ընթերցող և շնորհալի ընթերցուհի, թէ ի՞նչ ընծայ առիք և կամ ի՞նչ տուիք։

Մարդս կրցածը կուտայ և տրուածը կ'ընդունի։

Տղու մը, փոքր տղու մը պէս կ'սպասեմ կաղանդին։

Խանութի մը մէջ մտնել, հազար և հազար տեսակ առարկաներու մէջ փնտռել, գտնել և գնել այն՝ որ կրնայ ամենէն աւելի հաճոյք պատճառել անոր՝ որուն պիտի յատկացնենք զայն, այն գերագոյն հաճոյքներէն է որ բարեբաղդաբար տարին անգամ մը վայելել տրուած է մեզ։

Խելահաս տղու մը մեքենաշարժ խաղալիկ մը, չափահաս օրիորդի մը թանկագին nécessaire մը, ինչպէս նաեւ վենետիկեան յաւացոյց հայելի մը զրկել աղջկան մը որ հասնելու չափը անցուցած է, այն միակ գոհունակութիւնն է զոր կրնան զգալ տուողն ալ առնողն ալ։ Բայց ինչ որ գերաղդապէս հոգինիս կը յուզէ կաղանդի առթիւ, այն առիթներն են որք կ'ստիպեն զմեզ խստաբարոյ հօր մը և կամ նախանձոտ էրկան մը ուշադրութենէն վրիպեցնել ընծայ մը որ կրնայ սեէպ զեփիւռին պէս չինչ, նեքտարի մը պէս գգլիչ, վարդի պէս բուրմնաւէտ ըլլալ։ Առանց հաշիւի առնելու Յուդայինը։

Այդ ընծան գոյութիւն չունի, հազիւ ակնթարթ մը կը տեւէ, բայց չի մոռցուիր, հետք չի թողուր, ոչ ոք կը տեսնէ, համով է, քաղցր է տուողին ու առնողին համար, և զոր օրը հազար անգամ կուտայ թռչնիկը իրեն ձագին, զեփիւռը՝ վարդին, արշալոյսը՝ լեռանց գագաթներուն, մայրը՝ զաւկին, զաւակը՝ մօրը, կինը՝ ամուսնոյն և փոխադարձաբար. իսկ մենք իրարու ճամբորդութեանց առթիւ. սակայն, աւա՜ղ, ընծաներուն ամենէն արգիլեալն, ամենէն վտանգաւորը, ամենէն աններելին, ամենէն աժանը, ամենէն սուղը, ամենէն բացատրիչը և ամենէն անոյշն է։

Այս ընծան համբոյրն է։

Երանի անոնց՝ որ այս ընծան իրարու տալու սովորութիւնն ունին։

* * *

Ամենէն հաճելի և ամենէն օգտակար կաղանդը Թօքաթլեան ճաշարանին մէջ կատարուեցաւ ուրբաթ օր։ Ազնուականներուն ճաշարանապետը եւ ճաշարանապետներուն ազնուականը, Մկրտիչ Թօքաթլեան, սեղանի հրաւիրած էր իր յաճախորդներուն ընտրեալ մասը։

Ասոնք՝ երկու գաւաթ շամբանի մէջ տեղ, գեղեցիկ և գովելի գաղափար մը յղացան։

Գթա՛։

Գութ՝ տկար մօր մը և անտէր որբերու համար, այն միջոցին որ իրենց առջեւ դրուած էր «մաքարօնի»ին ամենէն «թրիւֆէն» և շամբանին ամենէն dryը, այն միակ զգացումն է որով կրնան պարծիլ՝ ամեն անոնք որք մասնակցեցան Պարոնեանի հանգանակութեան, մեծ Շուկայի պզտիկ «Բանար»ին սեղանին շուրջը։

Երբ ձեր տան մէջ, Տիկնայք և Տիարք, պտղազարդ սեղաններ պատրաստել տուիք ձեր սիրասուն զաւակներուն համար, և ոսկիներ մսխեցիք անոնց կաղանդչէքներ բաշխելու փափաքով, ի՞նչ կ'ըլլար եթէ վայրկեան մը յիշէիք անոնք որ՝ կաղանդի օր մը անօթի չանցընելու համար, «Հայրենիք»ի սիւնակներուն փաթթուելու ստիպեալ են։

Եւ մանաւանդ դուք, Տիկնայք, մինչդեռ դպրոցական տղայք, երիտասարդներ, և ծերեր, փութացին, իրենց կարողութեան չափով, մասնակցիլ հանգանակութեան մը որ բացուած է ի նպաստ այնպիսի մէկու մը զաւակներուն որ այնքան անգամ ձեր շրթներուն հմայքն աւելցուցած է ժպիտով մը, եղա՞ւ ձեր մէջէն մէկը որ ուզէր իր լուման աչքէ հանել այդ առթիւ։

Ո՛չ.—այնպէս չէ՞։

Ես կը զարմանամ, հաւատացէք. հակաբնական չէ՞ք գտներ որ գութ ըսուած բանը չի բնի այն կուրծքերուն տակէն, որք այնքան գեղուն են։

Ամեն կին որ զաւակ ունեցած է, զգալ պէտք էր որբերու յարգը, և օգնել այն այրի տիկնոջ որ իր տենդախառն պաչիկէն զատ ոչինչ ունի տալու իր զաւակներուն։

Օ՜հ, մի՛ ըսէք թէ այլ եւս կաղանդն անցաւ. Բարեկենդան ալ կայ, և «Հայրենիք»ի սիւնակները, հակառակ իրենց նեղութեան, դեռ շատ լայն են ձեր անուններն արձանագրելու համար։

* * *

Գատը-գիւղի Արամեան վարժարանի աշակերտուհիները ապագային մէջ պէտք պիտի չունենան որ այսպիսի դիտողութիւն մը իրենց ընելու համարձակինք։

Եւ այս համոզումը գոյացուցած եմ անցեալ կիրակի օրուընէ ի վեր։

Շատ հսկայաքայլ կը յառաջադիմեն այդ գեղանի օրիորդները. ամենքն ալ իրենց վարժապետներուն, տնօրէնութեան և հոգաբարձութեան երեսը ճերմկցուցին. այդ պզտիկ աղջիկներուն մէջէն մէկ հատ մը չէք գտներ որ իր երեսը ճերմկցնելու հարկին հասած ըլլայ տարիքով։

Արամեան երկսեռ (այս բառը մ՛ մոռնաք,) վարժարանի Տնօրէն-Հոգաբարձութիւնը, քիչ մը երկայն բայց սիրուն յայտագրով մը պատրաստած էր իր քառամսեայ քննութեանց մրցանակաբաշխութեան հանդէսը։

Յայտագիր մը 40 նիւթերով, Թօքաթլեան քօնսէրին հինգ և Սէրվանթէսին վեց անգամը։

Բայց ձանձրացուցիչ չեղաւ։ Եւ ասի տարօրինակ չպիտի թուի ձեզ, եթէ ըսեմ թէ բնքուշ փոքրիկ օրիորդներ, Ֆասուլեաճեանի խումբը ամչցնելու չափ լաւ գոց ըրած էին զանազան ոտանաւոր եւ արձակ հատուածներ, որոց ընտրութեան մէջ առանց նորութիւն մը գտնելու, շատ յաջող ճաշակ մը դրուած էր։

Չորս հինգ օրիորդներ իրենց Ֆրանսերէն արտասանութեան մէջ փայլեցան. մանաւանդ օրիորդք՝ Մարի Գոնչէկիւլեան, Մ. Մալէզեան, Մ. Համամճեան և Մ. Փափազեան։ Ամէնքը Մ. գիրով սկսող անուններ։

Ազգարարութիւն՝ գաղղիերէն լաւ հնչող աղջիկներ ունենալ փափագող ծնողաց.

«Տղան եւ կատուն», ֆրանսերէն առակը,

Փարիզուհւոյ յատուկ հրապոյրով՝ եւ հրեշտակային ձեւերով արտասանեց Մ. Աղասեան, ութամեայ օրիորդը։

Մասնաւորապէս կը շնորհաւորեմ Օր. Մ. Մալէզեանն, իր յստակ առոգանութեան, ճաշակաւոր շարժուածքին և կատարեալ հասկացողութեանը համար։

Դաշնակի վրայ մէկ երկու սանուհիներ վարժ կերպով քանի մը կտորներ նուագեցին։

Հանդէսը փակուելէ առաջ վարժարանին տաճկերէնի ուսուցիչը կարճ և ազդու ատենաբանութիւն մը ըրաւ զոր Օգոստափառ Սուլթանին համար աղօթքով մը վերջացուց։

Յումէ յետոյ, Գառնիկ էֆ. Ֆնտքլեան, Հոգաբարձութեան ատենապետը, պարագային յարմար քանի մը գողտրիկ խօսքեր ըրաւ։

Ապա, Տիկին տ'Ալեսիօ, դաշնակի ուսուցչուհին, որ իր ձայնով ծանօթ է Բերայցիներուն, վէպ մը երգեց։

Վէպը կ'երգուի՞։

Ես ի՛նչ գիտնամ. յայտագիրը այսպէս նշանակած էր, բան մը որ լեզուագէտ Հոգաբարձութեան ուշադրութենէն վրիպած ըլլալու է անշուշտ։ Տիկին տ'Ալեսիօ «սօբրանոյի» անուշ-զօրեղ ձայնով երգեց Մասընէի «Միտ»էն մրմունջ մը, և կրկին ու կրկին ծափահարութիւններէ ստիպեալ հաճեցաւ Un ballo in maschera էն կտոր մը և լ'Էսթաղի վալսը երգել։

Փայլուն յաջողութիւն մը ունեցաւ տիկին տ'Ալեսիօ ամբողջ սրահին առջեւ, եւ գողտրիկ տպաւորութիւն մը թողուց ամենուն վրայ։ Երկսեռ վարժարանի մանչ աշակերտները մինչեւ ետքը ծափահարեցին, կ'երեւայ որ ձեռքերնէն զատ ուրիշ բան չունէին որովմով կարենային փայլիլ։

Յ. ԱՂՓԻԱՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Ս. Երուսաղէմայ վանուց նկատմամբ սխալ տեղեկութիւն մը հրատարակուած ըլլալով վերջին օրերս, կուզեմ ուխտաւորաց ընդունելութեան յատուկ աւանդական սովորութիւնքն ճշդիւ նկարագրել։

Իբրեւ 25 տարուան հարազատ բնիկ միաբան Երուսաղէմայ Ս. Յակոբեանց վանուց, այդ սովորութիւնքն աչօքս տեսած եմ ու երբեմն խոկ անձամբ վարած եմ ուխտաւորաց ընդունելութեանց հիւրընկալի պաշտօն, որ ի նախնեաց աւանդաբար հասած է մինչեւ ցայժմ։

ԱՌԱՋԻՆ ԺԱՄԱՆՄՈՒՆՔ ԵՒ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՔ ՆՈՅԻՆ Ի ՅՈՊՊԷ

Երբ ուխտաւորք Յոպպէի նաւահանգիստը կը ժամանեն, եթէ ծովը խաղաղ է՝ տեղւոյն ժամարարը, վարդապետն ու պահակը շոգենաւ կերթան և ուխտաւորներն զգուշաւոր պահպանութեամբ նաւակներու մէջ զետեղելով նաւահանգիստ կը հանեն։ Իսկ ծովը ալէկոծեալ ժամանակին՝ նաւահանգստէն ուղղակի վանք կ'առաջնորդեն. նաւակավարք և բեռնակիրք ուխտաւորաց գոյքերն հետզհետէ վանք կը բերեն. վանուց սենեակներու մէջ տեղաւորուելէն զկնի, փոքր ինչ հանգիստ կ'առնուն. այս միջոցին ամբողջ ուխտաւորաց կերակուր կը տրուի. Եկեղեցին ալ առաջնորդուելով նաւերու պաշտպան Ս. Նիկողայոսի սքանչելագործ մասանց երկրպագութիւն կը մատուցանեն։

Յետոյ, Տեսուչ վարդապետի սենեակը կը հրաւիրուին ուր իւրաքանչիւր ուխտաւորի անունը կարձանագրուի եւ նոյն օրը ժամանող ուխտաւորաց ցուցակը կը պատրաստուի, յԵրուսաղէմ կը խրկուի առ ի պատրաստութիւն սենեկաց և կերակրոց։ Ուխտաւորք Յոպպէի և Ռէմլէի վանուց որոշեալ դարպասը վճարելով, ըստ կամս, երբեմն մի և նոյն շոգենաւէն ելնող ուխտաւորք ամբողջովին խօսք մէկ ընելով ընկերովի սիրով և ուրախութեամբ կը մեկնին ցանկալի քաղաքն Երուսաղէմ, իսկ երբեմն ալ մաս առ մաս կը գնան, վասն զի կան ոմանք որք քանի մը օր Յոպպէի պարտէզները կայցելեն նարինջ ժողվելու և այն գեղազուարճ տեղերն զբօսնելէն յետոյ կը մեկնին յԵրուսաղէմ։

ԺԱՄԱՆՄՈՒՆՔ ԵՒ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՔ ՈՒԽՏԱՒՈՐԱՑ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Երբ ուխտաւորք Երուսաղէմ հասնին, քաղաքի դրան մօտ միաբանութենէն կարգուած պաշտօնեաներէն կ'ընդունուին եւ կ'առաջնորդուին ի Վանս Ս. Յակոբեանց. հիւրընկալ վարդապետն ըստ այնմ կը տեղաւորէ զանոնք. Եթէ 10-20-30 անձինք են, մեծ հոգետան մօտ 3 սենեակներու մէջ կը հիւրընկալուին, և միեւնոյն օրը կը հրաւիրուին ի Ս. Էջմիածին եկեղեցին ուր նախապատրաստ կը գտնուին, եպիսկոպոս մը դարպասընկալ, վարդապետ մը դրամընկալ, և մի վարդապետ տոմարակալ. ուխտաւորք ջերմեռանդ երկիւղածութեամբ ներկայանալով ի նախնեաց անտի սահմանեալ սովորութեամբ, անձ գլուխ մի արծաթ մեճիտ կը վճարէ Ս. Գլխադրի դարպաս և փոխարէն կը տրուին քանի մը փոքր հատ սրբած մոմեր ի ձեռին և կ'առաջնորդուին Ս. Գլխադրի եկեղեցին, նոյն գլխադրի մատրան առաջ ի ծունր իջած երեսնին դէպի Ս. Գլխադրի մատուռն։

Եթէ ուխտաւորք 1-3-4-5 հոգի լինին, անմիջապէս բարեպաշտ ջերմեռանդութեամբ կը մերձենան Ս. Գլխադրի, չիբիմն կ'երկրպագեն առանց հետեւեալ արարողութեան. իսկ թէ որ 10էն վեր է ուխտաւորաց թիւը, եպիսկոպոս մը կամ վարդապետ մը շուրջառով, խաչ ի ձեռին, սարկաւագ մը շապիկ հագած, մոմ ի ձեռին եւ բուրվառաւ խնկարկելով, նմանապէս երկու դպիր շապիկ հագած, [illegible] կերոններ ի ձեռին, նորեկ ուխտաւորաց ներկայացման անդրանիկ երկրպագութեան հոգեւոր [illegible] բարողութիւնը կը կատարուի. [illegible] պետը կը խնկարկէ Ս. Գլխադրի՝ իր չորս կողմերով, այս պահուն աջակողման դասը նախապատրաստ կը գտնուի ազգարարութեամբ լուսարարապետ սրբազանին. ժամասաց վարդապետը քանի մը դպրօք՝ որք կերգեն ծանր եղանակաւ «Որ էին էութեան» սրբոց որոտման հոգեզմայլ շարականը, խնկարկութիւն լրանալով, հանդիսապետը նորեկ ուխտաւորաց կարճ ու ազդու քարոզ մը կը խօսի Ս. Գրոցմէն բնաբան առնելով, կը բացատրէ ուխտաւորի մը հոգեւորական պարտականութիւնն ի Ս. Յակոբ, թէ ի Տնօրինական տեղիս ինչպէս պէտք է օրեր անցունել եւն. և կը գիտցնէ ձեռամբարձ սրբոց Յակոբեանց տաճարի մէջ նշանաւոր ուխտատեղիներ Ս. Գլխադրի ամփոփեալ տեղը. Ս. Մակարայ գերեզմանը, Ստեփանոս եկեղեցին, Յակոբ Տեառն եղբօր գերեզմանը, Ս. Էջմիածնայ եկեղեցին որոց մէջ ամբողջ նշանաւոր սեղանները պատմելէն զկնի՝ քարոզը կը վերջացնէ ուխտաւորաց բարի գալուստ մաղթելով։

Ուխտաւորք Սրբոց Յակոբեանց տաճարին մէջ գտնուած ամբողջ ուխտատեղիներուն երկրպագութիւն մատուցանելէն զկնի, հիւրընկալ վարդապետի առաջնորդութեամբ կը հրաւիրուին Ս. Աթոռի սեղանատունն ի հացկերոյթ։ Ուխտաւորաց թիւն որքան ալ լինի, երեկոյին երկու տեսակ կերակուր ճաշելէն զկնի, կ'առաջնորդուին առժամանակեայ պատրաստուած բնակարանը, գիշեր մը միայն անցնելու։ Հետեւեալ առաւօտ, որ է երկրորդ օր, երկրորդ անգամ սեղանատուն հրաւիրուելով ըստ աւուր պատշաճի կերակուր ճաշելէն յետոյ, անմիջապէս հիւրընկալ վարդապետի առաջնորդութեամբ կը հրաւիրուին ի դարպասասենեակ, ուր կը գտնուին կանխապէս բազմեալ լուսարարապետ սրբազան, դարպասընկալ սրբազանը, մի կամ երկու երիցագոյն Ս. Հարք. դրամընկալ վարդապետ մը, տոմարակալ վարդապետ մը, Ուխտաւորք ի դարպասասենեակ ամբողջանալով ներկայ սրբազաններէն մին կը բացատրէ ուխտաւորութեան նպատակը, կը զգուշացնէ ունայն ծախսերէ, նաեւ այլ և այլ հանգամանքներէ և կ'եզրակացնէ՝ յիշելով դարպասական սրբութեան նուիրատուութեան մանրամասնութիւնքը. սոյն միջոցին ամէն ոք ըստ իւր կարողութեան ինքնաժամ իւր լումայն կը ձգէ Ս. Աթոռի գանձանակ որ անմիջապէս կարձանագրուի կրկնատոմարներու մէջ՝ ներկայ Ս. Հարց կողմէն։

Դարպասական գործը լրանալէն զկնի, նոյն օր երեկոյեան ժամէն յետոյ երկրորդ անգամ Ս. Աթոռի սեղանատունը նորեկ ուխտաւորք կերակրուելէն յետոյ, առաջնորդութեամբ հիւրընկալ վարդապետին և սենեկապահ աշխարհական միաբանին՝ ամբողջ ուխտաւորք կը տանին ի Ս. Յարութիւն տաճար որ տասը վայրկեան հեռու է մեր սեփական վանքէն. ո՛ր օր ալ լինի, բաւական է որ ուխտաւորաց թիւը 10էն վեր լինի, հետեւեալ կարգադրութեամբ թափօր կը կազմուի. թափօրապետ վարդապետ մը շուրջառաւ արծաթապատ թափօրատետրը ի ձեռին՝ մոմով մը, սորա երկու կողմեր գտնուած չափ վարդապետք, սարկաւագունք ու դպիրք թափօրատետրիւք ու մոմերնոք, նորեկ ուխտաւորք ալ իւրաքանչիւրը իւր դրամով մի մի դահեկանի մոմ առնելով, միւս կողմէն խնկարկիչ սարկաւագը սաղաւարտ ի գլուխ և շապիկ հագած, ուրար ի յուսև բուրվառ ի ձեռին, այսպէս թէ՛ միաբանք ու թէ ուխտաւորք կազմ և պատրաստ կը գտնուին, ամէն մէկ դասը մէկ գծի վրայ շարուած կարգաւ։ Երբ լատինաց թափօրը Փուչպսակ Խորանի առաջ կը հասնի, մեր զգեստաւոր սարկաւագը կը գոչէ բարձրաձայն. «Եւ եւս խաղաղութեան» ևյն, թափօրապետն օրհնութիւն ևյն. թափօրականք կերգեն «Ի գիշերին յորում մատնէր Փրկիչն մեր ի մահ խաչին ևյն», սրտակէզ շարական ասելով ամբողջ թափօրականք և ուխտաւորք կառաջնորդուին ի չորրորդ Ս. Բանտն Փրկչին (որ ի ձեռս Յունաց) ուր չարչարանաց Աւետարանն, աղօթք ևյն կարդալով, նոյն սրբազան տեղւոյն վրայ թափօրապետը քարոզ կը խօսի։ Թափօրականք կը շարունակեն շարական երգել և կը հասնին ի հանդերձից բաժանման խորանը (որ ի ձեռս Հայոց), անդեւս ըստ պատշաճի Աւետարան և աղօթք կարդալով, համառօտ ծանուցում կը խօսի թափօրապետն սրբատեղւոյն վրայ։ Անտի, շարական ասելով կիջնեն ի գետնափոր վայրն Գիւտ Խաչի (ի ձեռս Լատինաց), անդ Աւետարան ևյն կարդալով նոյն սրբազան քարոզ խօսելով անտի «Հրաշափառ Աստուած ու մշտ բարեխնամ» ևյն շարականն ասելով կ'ելնեն ի Ս. Լուսաւորիչ մեծ եկեղեցի (Հայոց)։ Աւետարանն ևյն, կարդալով երկար քարոզ խօսելով կատարեալ բացատրութիւն կուտայ այն Ս. եկեղեցւոյն վրայ։ Անտի կ'ելնեն շարական ասելով ի փուշ պսակ խորան (և ի ձեռս Յունաց), ասա եւս ըստ պատշաճի Աւետարան աղօթք եւս քարոզ խօսելով կելնեն խորանն Գողգոթայի (ի ձեռս Յունաց) ասելով շարականն ի յուրբաթու ժամ երրորդին բեւեռեցաւ Տէրն ի խաչին, ասա խաչելութեան Աւետարանն աղօթք կայլն կարդալով. ի ծունր անկեալ երիցս ողբաձայն Ս. Աստուած խաչեցարեւ Տէր ողորմեա ասեն. ասա Յոյնք ի պատիւ նորեկ ուխտաւորաց Խաչելութեան առջեւ մոմեր կը վառեն, և թափօրապետն հոգեւանդ յուզմամբ կը քարոզէ նկարագրելով սրբագնասուրբ տեղւոյն փրկագործութիւններն ևյն։

ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ՎՐԴ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ
Միաբան Ս. Երուսաղէմի

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՅԻՇՏԱԿՆԵՐ

ՍԷՆ-ԺԵՐՎԷԻ ԱՐԿԱԾԸ

(Վերջին մաս)

Լերանց գագաթներն ու սառնարանք կը լուծուէին, կը հալէին սարսափելի արագութեամբ. Գետեր կը յորդէին, վտակներ կ'ուռճանային, հեղեղներ կը կազմուէին և ջրվէժք կրկնապատկեալ ուժգնութեամբ ու խոխոջներով կը գահավիժէին ի բարձանց։

Սարերն մասին մէջն ալ այս սառնարանին որ սառնուտն վեց եօթը ժամուան հեռաւորութիւն մը ունի Ս. Ժերվէէ, աւազան մը կը ձեւանայ սառնակալ կամարաց տակ։ Յարաճուն ջուրք կուգան կը հաւաքուին հոն հետզհետէ։ Ո՛չ ոք տեղեակ էր թէ ի՛նչ ահռելի վտանգ մը կը բունէր հոն անշուշտ։ Երբ վերջապէս ջրոյ բուռն զօրութեան առջեւ տեղի կուտան սառնեղէն որմերն, երբ արդէն կատարեալ լիճ մը կար հոն կազմուած, և այդ ամբողջ լիճն իւր հետ ունենալով սառնամանեաց անհեթեթ բեկորներ, մեծաքանակ տիղմ, աւազ, կիճ և քարի մեծազանգուած հատորներ, որք հետզհետէ կը բազմապատկէին, կը խուժէ, կը թաւալի լեռն ի վայր անդիմադրելի ուժգնութեամբ աւեր ու կործանում սփռելով ամէն ուրեք իւր ճամբուն վրայ, մինչեւ կը հասնի կը թաղուի Առվի ծոցը։

Ոչ աւելի քան հինգ վայրկեան կը տեւէ այս կատաղի արշաւանքն, այս կատաղի յարձակումն որ և է կէսի վրայ. բայց այդ հինգ վայրկեան բաւական էր գիւղեր քանդելու, դաշտեր աւերելու, բազմաթիւ գժբաղդ կեանքեր զոհելու։

Շամոնեցի պանդոկապետ մը, վաղեմի բարեկամ մը, գնացած էր այս հոսանքին հետքերը քննելու սառնարանէն մինչեւ Առվ։ Ինձ կը պատմէր թէ ծառերուն և ժայռերուն վրայ մնացած նշաններէն դատելով՝ ջուրը ուրեք ուրեք մինչեւ յիսուն մետր բարձրութեան հասած ըլլալու էր անշուշտ. իսկ գէթ տեղ մը վաթսուն էր թէ մինչեւ ութսուն մետր բարձրութեան անգամ հասած էր։

Երկրաբանք մեզ կը պատմեն թէ երբ երկրագունտս արդէն իր կատարելութեան վերջին շրջաններուն հասած էր, մեծածաւալ ջրհեղեղներ տեղի ունեցան, որոց հետքերը կը մնան ցարդ. Երկրագնդիս խաւերն դեռ հաստատուն վիճակի մը հասած չէին։ Հաւաքուած ջրոց մը նոր լեռներ կը հանէր վեր երկրիս խորերէն ջրոց յատակէն, և ահա լիճ մը, ծով մը ամբողջ կը գահավիժէր, կը սփռուէր մերձակայ վայրաց վրայ։

Ս. Ժերվէի արկածը մանրանկար մ'է միայն երկրաբանական դարուց այդ լայնածաւալ աղէտից ջրհեղեղաց։

* * *

Շաբաթ մը վերջ մեկ ուրիշ խորին էինք Ալպեանց, Զերմաթի չքնաղ հովտին մէջ. Յանկարծ կ'ընդհատի մեր ճամբան, լիճ մը կը տարածուի մեր առջեւ. Կատաղի հոսանք մը լեռնէն ի վայր կը խուժէ խոյացուցիչ շառաչներով իւր հետ գլորելով նաեւ բազմաթիւ ժայռի հատորներ, որք կուգան հոս հոն նետուիլ մեծադղորդ. Ամբողջ գեղ մը կ'երեւի այս լճին մէջ. Տուներէն ոմանք գրեթէ ծածկուած են արդէն ջուրին մէջ. և լճին յատակէն կ'ընդարձակի, կը բարձրանայ ամէն վայրկեան։

«Ի՞նչ կայ. ի՞նչ կայ» կը հարցնեմք անձկանօք փոքր տղու մը, առաջին անձը որուն կը հանդիպինք, կլոր ու կարմրուկ երեսով տղեկ մը, որ չքնաղ մանկանց յատուկ պարզութեամբ ու վհանձնութեամբ ձեռքերն իւր տաբատին գրպանաց մէջ դրած՝ հետաքրքրէր աչօք կը յառէ այս ահաբեկիչ տեսարանին վրայ։

«Պա՛րը, պա՛րը» (գետա՛կը, գետա՛կը) կը կրկնէ հառաչանքով մը, որ կուրծքէն կը խուսափի։

Արդարեւ այդ իրենց սիրուն գետակը, որ իրենց փողոցներէն կ'անցնէր ոլորուելով, որոյ յստակ ջուրց մէջ կզբօսնուին յաճախ, յանկարծ կը կատղի, կը պոռթկայ նախընթաց գիշերն և քանի մը վայրկեանէն կ'ողողէ, կը ծածկէ ամբողջ գիւղն ու շրջակայ փոքրիկ դաշտերը։

Կը զարհուրին չնաշխարհք, արդեօք Ս. Ժերվէի աղէտներն պիտի կրկնուէին հոս ալ. Անմիջապէս կ'սկսին ի գործ։ Անգեր կը փորեն որ ջուրն դիւրաւ հոսի դէպ ի Վիսբ գետն որոյ յորձանուտ ջուրերն կ'անցնին շատ մօտէն։ Լուրն շուտ կը տարածուի մերձակայ գիւղերուն մէջ, զանգակներն կը հնչեն գիշերային լռութեան մէջ. եւ ամէն կողմէն յօգնութիւն կը փութան չնաշխարհք։

Եւ այդ գժբաղդ մարդիկն դեռ կ'աշխատէին անդադար, չը գիտնալով թէ ի՛նչ պիտի պատահէր յաջորդ վայրկեանին։ Իրենց արտերն ալ, — արտ կը կոչեմ զանոնք, բայց հազիւ այդ անուան արժանի են մշակելի գետնի այս փոքրիկ փոքրիկ կտորներն այս հովտաց մէջ, — իրենց արտերն ալ, որ հազար աշխատութեամբ հազիւ կարողացած են քիչ մը բանջար աճեցնել, բոլորովին աւերած են, իրենց երկարատեւ յոգնութեանց դոյզն արդիւնքն փճացած, և «ոմանք» այր և կին կը ջանան ջուրին երեսէն գէթ ժողվել կաղամբի, շողգամի ճակնդեղներն, որք դեռ հոն կը ծփային, մինչդեռ դեռահաս մանուկներ ալ, որոց միտքն բարեբաղդաբար կարող չէ դեռ հասու ըլլալ վտանգին ու վշտին մեծութեան խայծ ինկած վայրի կեռասի հատիկներ կը ժողվեն ծառերէն, զորս հոսանքն անտառէն իւր հետ բերած, և եղերքն ժայռերուն մէջ էր նետած։

Հին կամուրջը շատոնց քայքայուած է արդէն, բայց արի չնաշխարհք առժամանակեայ կամուրջ մը շինած են անցուդարձն բոլորովին չը խափանելու համար։ Մենք մեր ճամբան կը շարունակեմք, մեր տեղն կը հասնիմք, մեր փափաքած պտոյտներն կը կատարեմք, և երկու օր վերջ պատրաստ եմք վերադառնալ։

Գիշեր էր, և մենք թէեւ օրուան արշաւանքներէն յոգնած՝ հեւիւան կը փութամք հասնիլ մեր սիրած մէկ գիւղն, ուր կ'ուզեմք օթեւանիլ։ Մէկը ճամբուն վրայ մեր ոտնաձայնը լսելով, «վերէն անցէ՛ք, վերէն անցէ՛ք» կը պոռայ պատուհանէն։ Շուտ կ'իմանանք եղելութիւնը։ Մօտեցած եմք դարձեալ նոյն լճին, որ աւելի եւս տարածուած է այժմ։ Հոսանքն կը շարունակէ անդադար։ Այն առժամանակեայ կամուրջն ալ անհետացած է։ Գիւղը կը տեսնեմք խումբ խումբ մարդիկ, որք խարոյկներու շուրջը բոլորուած նստած են։ Կը գոչեմք բարձրաձայն. բայց հեղեղին շառաչները մեր ձայնը դիւրաւ կը խեղդեն։ Հոս հոն կը վազեմք, ի զո՜ւր։ Միջոց չը կայ գիւղն անցնելու։ Ետ դառնալո՞ւ է. Բայց չափազանց յոգնած եմք. Գերագոյն ճիգ մ'այ կ'ընեմք, ոտքս ի միասին կ'արձակեմք մեր ձայնն այնքան բարձր, որքան մեր թոքերը կը ներեն։

Կը տեսնեմք որ բազմաթիւ չնաշխարհք լապտերներ կամ ջահեր ի ձեռին եղերքն ի վեր կ'ճապարեն։ Մեր ձայնը լսած էին։ Խեղճ մարդիկն այնպէս կը կարծեն թէ վտանգեալներ են որ յօգնութիւն կը կանչեն։ Մենք ալ նոյն ուղղութեամբ կը փութամք։ Կը տեսնեմք որ ծառեր կոճղեր ձգելով հանդիպակաց երկու ժայռերու վրայ կամուրջ մը շինած են, ուստի մեծ գթութեամբ ու զգուշութեամբ կ'անցընեն զմեզ, և մինչեւ պանդոկ կ'առաջնորդեն մեզ այս բարեսիրտ գիւղացիք։

Նոյն պատճառն էր որ կը գործէր հոս նաեւ որպէս ի Ս. Ժերվէ. միայն թէ բարեբաղդաբար ջուրերը փոխանակ միահաղոյն հոսելու, տակաւ առ տակաւ կը պարպուէին հոս իրենց աւազանէն։ Այսպէս իրենց սիրական «պարն» այնքան անգթութեամբ չէր վարուեր հոս, ինչպէս Բոն-Նանն ի Ս. Ժերվէ։

Բարեկամ մը որ նոյն տեղէն (թէեւ էր այդ գիւղին անունն) անցած էր քանի մը շաբաթ վերջ, կ'ըսէր ինձ թէ լիճը ցամքած էր բոլորովին, բայց հետքերը դեռ կը մնային։

Հանգիստ գիշեր մ'անցուցինք ի Ռանտա. Այգուն կանուխ երբ աչքերս կը բանայի զարմեալ յստակ ու լուսաշող առաւօտեան մը աննկարագրելի շքեղութիւններն ու հրապոյրները կը պարզուէին շուրջանակի։

Նախաճաշին կը խնդրեմ պանդոկին տիկինէն, — ճարպիկ ու հանճարեղ տիկին մը, որոյ հետ առաջին անգամը չէր որ կը ծանօթանայի, — պատմել ինձ այն աղէտներն, որք պատահած են ի Ռանտա։

Կը դժկամի։ Ինչո՞ւ այդպիսի երկիւղալից պատմութիւնք կրկնուին, և թերեւս ոմանց սրտերը ըլլան յաճախելու իրենց սիրելի հովիտը, — մանաւանդ իրենց սիրելի պանդոկն։

Ես գիտեմ սակայն թէ քանի՛ցս այդ թշուառ գիւղն ալ սարսափելի աղէտից մատնուած է. Քանի՛ցս ձիւնակոյտներ, սառնակոյտներ եկած ջախջախած են զայն շարաչար։

Սառնարան մը կայ ճիշդ Ռանտայի դիմացը. վեհ, ալիքաձեւայլ սառնարան մը, որ սակայն այնպէս կը կախուի լերան կողէն վար, որ արդարեւ մարդ չը կրնար առանց վախի անցնիլ իր ստորոտէն։ Ամբողջ այն սառնարանը կը փլչի, կը գլորի անգամ մը, գրեթէ երկու դար առաջ, և Ռանտա ոչ եւս է։

Սակայն իրենց բնավայրին սիրահար չնաշխարհք գիւղ մը կը կանգնեն հոն վերստին։ Ներկայ դարուս սկիզբը, 1819ին, նոյն սառնարանին մէկ անհուն մասը կը գլորի դարձեալ։ Ռանտայի վրայ չէ որ կը գահավիժի։ Ընդհակառակը՝ գետ մը կար սառոյցն ինկած տեղին և գիւղին միջեւ։ Բայց այս անկման պատճառած օդի ճնշումն այնքա՛ն սաստիկ է որ Ռանտայի գրեթէ բոլոր տուներն, որ ըստ տեղւոյն սովորութեան չէ թէ քարաշէն հիմանց այլ ցիցերու վրայ կը բարձրանան, կը տապալին ի գետին։

Ռանտայէն միայն քառորդ մը հեռուն դեռ կը մնան հետքերն ուրիշ աւելի տարօրինակ արկածի մը։ Այս անգամ ո՛չ թէ սառնարան մը, այլ լերան մը մէկ մասն էր որ կը բաժնուէր իւր տեղէն, և կուգայ իւր բեկորաց տակ թաղել ամբողջ գիւղ մը։ Եւ լերան այդ բեկորքն, այլ և այլ ձեւով և մեծութեամբ ժայռի հատորներ միմեանց վրայ կուտակուած՝ գրեթէ խափանած են ճամբան, հովտին այս նեղ անցքին մէջ։ Փոքրիկ ծառեր և ծաղիկներ ալ կ'աճին հոն այժմ մելամաղձիկ երեւոյթով, գոգյես մեղմելու համար տխրութիւնն այս գերեզմանին, ուստի երբեք չը պիտի յարուցին առնէ դարձեալ այդ գժբաղդ գիւղն։

Այս գիւղն իրեն վիճակակիցներ ալ ունեցած է Զուիցերի այլ մասանց մէջ։ Երեք գիւղեր, երկու եկեղեցի, հարիւր տուն և չորս հարիւր անձինք ի միասին թաղուեցան լերան մը փլատակաց տակ 1806 սեպտ. 2ին։ Մանրամասնութիւնքն այնքան հետաքրքրական են որքան աղեխարշ։

Հոս ալ հրաշալի ազատումներ տեղի ունեցան։ Գիւղացի մը մօտակայ գիւղ մը գնացած էր կանչելու ժողովրդապետն որ երդմնեցնել գայ զաւակն, որք կատաղած լեռը կը գլորէին յաճախ։ Վերադարձին իւր աչաց առջեւ իւր տունն անհետացաւ, բայց իւր կինն ու զաւակը խուսափած էին։ Իւր եղբօրը տունը կը վազէ. Տուն չը կայ, հետքն անգամ չը կայ, ոչ իսկ խոտի շիւղ մը։ Բայց բան մը իւր ուշադրութիւնը կը գրաւէ, ծայրիկը խշտեկի մը՝ որ դուրս կը ցցուէր թանձրամած տղմին մէջէն։

Կը մօտենայ, և կը գտնէ մանուկ մը, իւր եղբօր զաւակն, որ իւր մանրիկ ձեռքերն կուրծքին վրայ՝ հանդարտ քնով կը ննջէր այս աշխարհաւեր կործանմանց մէջ։

Զերմաթի հովիտը, կ'ըսէ հեղինակ մը, դաշնակ մ'է անմահ, ուր իւր չքնաղագոյն նկարներն է ի սէս դրած բնութեան մեծ Հեղինակն։

Այլ որքան փառաւոր են Ալպեանց այս վսեմ տեսարանները, նոյնքան ահաւոր են անսարակոյս իրենց հարուածները։

ԱԲՐ. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԲԱՌԱԽԱՂԻ ԼՈՒԾՈՒՄ

Անէ-Էտի չորած տւուր թիւով առաջարկուած բառախաղին լուծում ղրկած են մեզ 58 անձինք, որոցմէ 57ը ճիշդ լուծումը գտած են՝ որ է ԿԱՐԿԱՆ-ԴԱԿ. Ասոնց մէջ առաջնութիւն ունի Միհրան Աստուրեան որ իր լուծումն հաղորդեց խմբագրութեանս շաբաթ իրիկուն և կը ստանայ խոստացուած նուէրը, վեցամսեայ բաժանորդագրութիւն Մ... շաբաթաթերթի։ Զոր կը նուիրէ Երզնկայի Եզնիկեան ուսումնարանին։

Միւս ճիշդ լուծողներն են.

Արաքս Պասմաճեան, Արաքսի Կիւլլապեան, Էօժէնի Ս. Գաւուքճեան, Վիրգինէ Գուրգէն, Պէաթրիս Պօսթանճեան, Անժէլ Հիւսէյինճեան, Մասլէն Գ. Եաղուպեան, Զապէլ Յ. Արչակեան, Ս. Եաղուպեան, Էօժէնի, Մ. Յ. Զարդանէլի, Օննիկ Գ. Կարոլեան, Լեւոն Շահպազեան, Միսաք Տ. Մանուկեան, Գ. Բ., Մար-Սերոբ, Երուանդ Գրիգորեան, Ծ. Բ. Հ., Մարտիկ Ս. Անդրէասեան, Օննիկ Սարաֆեան, Յ. Սրենց, Յ. Գ., Ա. Գ. Գլխտանեան, Խոսրով Պէյլիկճեան, Արամ Թ. Պաղտասարեան, Սրբէն Թադէոսեան, Գրիգոր Եփրանոսեան, Բերովբէ Յ. Կիւլպէնկեան, Սիմօն Երամեան, Ս. Կիւմիւշեան, Վահան Թէքէեան, Յովսէփ Հայկազն, Թ. Էքսէրճեան, Բաշուն, Արփիէտ Լ. Սարգիսօֆ, Յովհաննէս Յ. Պէգիրճեան, Սեդրաք Մարտիրոսեան, Հրանտ Համամճեան, Հրանտ Յ. Տէրունեան, Ոսկեան Փափազեան, Յակոբ Տէրունեան, Ծնծղուկ, Փ. Բալըֆալեան, Ստեփան Բաբէկեան, Օննիկ Արապեանց, Հ. Վարժապետեան, Կոմիտաս Աքսանեան, Քրիս Մ. Թէմէքէլեան, Յակոբ Ս. Խորասանճեան, Գ. Ս. Գաբրիէլեան, Խոհարար Սարգիս, Վահրամ Գաբրիէլեան, Պիմէն Գ. Զարդարեան, Հրանտ Խաչատուր, Գէորգ Յ. Խանճեան, Յ. Դչխոյեան և Լ. Ծ.

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Ճարպիկ թէյավաճառ մը հետեւեալ ծանուցումն ըրած է։

«Այն անձը որ կրնայ կատարելապէս ապացուցանել թէ իմ վաճառած թէյս առողջութեան վնասակար է, անոնցմէ տասը տուփ ձրի պիտի ընդունի»։

* * *

Հանելուկ մը. — Թուաբան մը հաշուած է թէ վաթսուն տարեկան մարդ մը երեք տարի վատնած է շապիկին օձիքը կոճկելու համար։ Արդ, յիսուն տարեկան կին մը քանի՞ տարի վատնած է իր գլխարկը դնելու համար։

* * *

Ակնոցավաճառը (իր նոր պաշտօնէին). — Ինծի նայէ, այդ նամակները այնչափ փոքր գրով գրէ որ կարդացողները ակնոցի անհրաժեշտ պէտք զգան։

* * *

Մարդ մը կարճատեսութեանը համար բժիշկի մը գնաց։

— Ի՞նչ ունիս, հարցուց բժիշկը։

— Կարճատես եմ, Տօքթօր։

— Ի՞նչպէս կրնաս ցուցնել կարճատես ըլլալդ։

— Կեցիր որ ըսեմ։ Սա դիմացի պատին վրայ գամը կը տեսնե՞ք։

— Այո։

— Ես չեմ կրնար տեսնել։ Տ. Ս. Մ.

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ
ԼԱԽԱԴՕՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։
ՊԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։
ԼԱԽԱԴՕՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնքրքրութեանց։
Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։
Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՑՐԼՕՑԼԻԽ
Կալաթա, Մերթէգպանի փողոց, Գրնաճեան խան։ 398

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ
ՏԵՂԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
Այն ամեն հեղինակներն ու թարգմանիչներն, որք իրենց երկասիրութիւններէն երկերկու օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրութեան, երկու անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Դ. էջին մէջ հինգ տողով։ Երեք անգամէն աւելի հրատարակելի կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան։

Այսօր հրատարակուեցաւ «ԴԻՏԱԿԱՆ ՃԲԽՄՁԱՅԻ ՃԲՕՑԱՆԲ»ի երկրորդ հատորի Ա. տետրը. կը պարունակէ 19 հրահանգ եւ 18 զեղատիպ պատկերներ։ Գինն է 50 փարայ։ 2—3

ԱՐԱՐԻՆ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԳԻՐՔԵՐՈՒ
ՊԱՅՄԱՆՔ ՎԱՃԱՌՄԱՆ
Գիրքերը կը տրուի Փարիզի գնով
100 ֆրանքի և աւելից գնման ամեն յանձնառութեան համար վճարում մը պիտի ըլլայ ամ[illegible]
ՀԻՆԳ ՖՐԱՆՔ
[illegible]
Ա. Տ. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Ղալաթիա, 10, Խավէար խան, Ղալաթիա 10,
331
5

[illegible]
Էլլեպէլ, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1886
Պարոնայք Եգոդ և Պոսէն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական [illegible] կարող չեմ փորձեր ընել, այլ հաւանեալ ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն [illegible] մէջ, կը յայտարարեմ [illegible] բուժման բաղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն [illegible] զօրաւոր սննդարարական զօրութեան ի վաղուց անտի հաւաքած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։
ՏՐ. Ս. Ս. ՄԻԿՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ. Հ. [illegible]

ԻԼԱՆ
ԽԱՉԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ
Խաղինէի Խասսաի Շահանէճէ ալընաճագ օլան 2 ճինս տուպխօ ճամըն մինադասաընա պաշլանըլաճաղընտան իխմալ մալիփ օլանլարըն բաղար վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի Խազինէի միւշաւիրլէճէհանէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
9 քեանունը սանի 308 1—3

ԻԼԱՆ ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Նիզամիէն թաժիէ [illegible] 4000 [illegible] լունաճաղընտան [illegible] 12ինճի սալը կիւնի [illegible] 13ինճի չարշամպահ կիւնի 100ում 5 [illegible] Սէրասքէրի [illegible] կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 2 1—3

[illegible] իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան 5000 գըէէ [illegible] 12ինճի սալը [illegible] 13ինճի չարշէնպէհ կիւնի 100ուէ 5 թէնզիլի [illegible] Սէրասքէրի [illegible] կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 3 1—3

[illegible] 4000, [illegible] 1 գրշ. 26 բարա. [illegible] 600, [illegible] 5 գրշ. [illegible] 600, [illegible] 4 գրշ. 20 բարա. [illegible] 600, [illegible] 4 գրշ. 20 բարա. [illegible] 600, [illegible] 4 գրշ. 10 բարա. [illegible] 400, [illegible] 8 ղուրուշ.
Նիզամիէն [illegible] 6 [illegible] 11ինճի [illegible] 100ուէ 5 թէնզիլի [illegible] կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 1 3—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առաւելութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 11, և 12։ Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	»	6,165,860
Տարեկան հասոյթ » »	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք.

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՅ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է Եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14 369

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԸՍԹԸՐ
Հիմն. 1852 ին

Դրամագլուխ	Անգլ. ոս.	3,000,000
91 դեկ. 31ին [illegible]		1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ		1,635,903
Հասոյթ 1891 ին		1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովագրէ ամեն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն ինչպէս և Անատոլու [illegible]։ Վնասի ատեն առատ և իսկոյն վճարուած։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
257 ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les *Papiers*, les *Poudres*, les *Cigarettes*, à base de **narcotiques**, calment **momentanément** vos *souffrances épouvantables*, mais vous tuent *sûrement*.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste **Lastes**, perfectionnée et préparée par
Mario LECHAUX, Phⁿ-Cˡᵉ, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la *médication* et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL : Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Էլլէրմէն. Անէլէոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴՒՈՑ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնաժ	Անուանք	Թոնաժ	Անուանք	Թոնաժ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանաէր	1700
Ապոլլօ	5500	Կիրկանօ	2200	Բլաւիօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1200	Բոլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրոտնօ	2200	Բուրիտօ	2800
Գասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գորոսինօ	2200	Հիտալկօ	3500	Րինալտօ	3200
Գրասօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րոմէօ	6500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիլնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլլօ	2000	Սանթիակօ	8200
Գատօ	2000	Քօլչինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գոմօ	2700	Քօմինօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ձիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	[illegible]500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլըմպօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Նէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Զէֆիր	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տէֆայնէնս	200
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ձէմպօ	200
Ֆալքօն	800	Ոգրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օգգօ	2000	Մօզբիթօ	120
Էմիրըլտ Մօնարք					8000
Իմբիրիըլ Մօնարք					8000
Լէջիըն Մօնարք					8100

«Կրոտնօ» շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասաւ։

«Տրաքօ» շոգենաւը, նաւապետ Բիքըրին, այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ընդհանուր վաճառքով, և յունվար 14ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլսոյ համար։

Ուղևորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
293

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնաժ	Անուանք	Թոնաժ
Քառնաքրս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէլըս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոգիոս	800
Մաքեդոնիա	3250	Օլինթուս	800
Մարիօթիս	3250	Ոեռիլ	700

«Բէրա» շոգենաւը յունվարի 19 Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհ. վաճառքով։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31 Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՄԻՍԸՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶԻ ՆՈՐՈԳԻՉԸ
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փայլուն ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը աներևոյթ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը աւասա է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այս փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագոյն մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ. և ամենևին վնաս մը չըներ։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը առ ՄԻՍԸՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ Աշխարհահռչակ մազի նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եորք՝ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ իւղագործներու և անգղիական դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում ի Պոլիս Քիւչիւքեան եղբարց քով, Եէնի ճամի փողոց, 18, Պոլիս և [illegible], Նիւթէքէ [illegible], Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, և Բերայի Մեծ Փողոց, 158, Բանձիւբ, բրիտանական դեղարանը և [illegible], հոտավաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԲԱՑՈՒՄՆ Ա. ՀԱԱՍ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՏԵՂՒՈՅՆ
որ ի Ղալաթիա, փողոց Վօյվօտա, Նորատունկեան խան, Թիւ 6, 7 և 8

Ջանազան և ճոխ բեղոյրք, կանանց գլխու ծածկոյք, Սեղանի ծածկոց և անձեռոցներ, Ճերմակեղէնք, Սրփիչ, Թաշկինակ, անկողնոյ ծածկոց, Քօրսէ, կանանց շապիկներ, գիշերազգեստներ, և այլ տեսակ կանանց վերաբերեալ իրեղէններ. Անուշահոտ նիւթեր և այլն և այլն.

Կը խնդրենք արգոյ հասարակութենէն այցել մեր վաճառատունն ուր հետեւեալները կը վաճառուին աժան գիներով և յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳԻՆ 306

OREZZA

Հանքային ջուր երկաթախառն թթուածով, ամենէն հարուստ երկաթ եւ ածխաթթուի մասին։

ԱՅՍ ՋՈՒՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՉՈՒՆԻ
ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒ—ՏԵՆԴԵՐՈՒ—ՔԼՈՐՈԶԻ—ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԷ
ՑԱՌԱՋ ԵԿԱԾ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԲՈՒԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՈՏԻՆՈ արագապէս կը բուժէ Նրիկամանց, Ողնածուծի հիւանդութիւնները, Ինֆլուէնցան, Անարիւնները, ծիւրեալները, և այլն։ Կ'երիտասարդացնէ և կեանքը կ'երկարէ։ Իբրև կազդուրիչ տարր մըն է. արտակարգ զօրութեամբ և աննման առատութեամբ նոր արիւն մը կուտայ. Վնասակար հիւթ մը չպարունակելով, ամեն տարիքի մէջ կրնայ գործածուիլ, առանց ոեւէ վտանգի։

Շիշը 20 Ֆրանք. ի Փարիզ, Սէն Լազար փողոց, Թիւ 7, վարչութեան կեդրոնատեղիէն խնդրել Տքթ. Ժիւլ Լաֆօժի տետրակը, պսակաւոր Փարիզի բժշկական Համալսարանէն. այդ տետրակը պիտի ղրկուի ձրիապէս և առանց ճամբու ծախքի։

Ի Կ. Պօլիս կը վաճառուի Բոնքուեթի բրիտանական դեղարանը.

Լ'ԷՔՕՆՈՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն
վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22
հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դրամնալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունեալ յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածստակներն յումպէտս կըվատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'Էքօնօմի Էնթէրնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը ևլն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 39

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ.

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և ժամանակին առանց որ և իցէ ՁԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթօլ խան.

Ամեն անոնք, որք կ'ուզեն Ճավայի և Չինու ճշմարիտ թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի կից թիւ 10 ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը, որու զանազան տեսակ թէյեր թէ՛ տեսակի ազնուութեան, թէ՛ ճաշակի և հոտի անուշութեան և թէ՛ գիներու աժանութեան կողմանէ անհամեմատելի են։

Ցիշեալ վաճառատան թէյերը Թուրքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին ի վերև դրուած մարքայով, որու կեղծերը ելած ըլլալով պէտք է զգուշանալ։

342 37—50

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ
Խառնուած կիր ու սոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողազութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Ընդհ. գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆԸՐԻ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 11/23 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.
Եշ. 12/24 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Ուր. 13/25 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 13/25 սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստներ մինչև Բաթում առաւօտեան ժամ 11ին.
Շ. 14/26 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.

Ազդ. —Յունվ. 12/24, երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու, փոխանակ Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւը 12

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ նոր տնօրէնութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 00	6 30	7 00	7 30	8 30	9 ...	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 30	...	...	...	...
Գում-գափու	6 09	6 41	7 09	7 39	8 40	9 9	9 40	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 41	5 10	5 39	6 09	6 39	...	...	...	...
Եէնի-գափու	6 13	...	7 13	...	8 44	9 13	9 44	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 45	5 14	5 43	6 13	6 43	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 19	...	7 19	...	8 50	9 18	9 50	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 51	5 20	5 49	6 19	6 49	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 23	6 53	7 23	7 48	8 54	9 20	9 54	10 20	10 54	11 23	12 09	12 22	1 53	2 20	2 53	3 23	4 24	4 56	5 25	5 55	6 23	6 55	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 36	7 12	7 36	8 03	9 08	...	10 8	...	11 8	11 34	12 19	...	2 04	...	3 03	3 38	4 37	5 06	5 37	6 07	6 3[illegible]	7 7	...	...	...	...
Այ Ստեֆանոս	...	7 26	...	8 12	9 17	...	10 17	...	11 17	11 44	...	...	2 13	...	...	3 47	4 47	...	5 46	6 17	...	7 16	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	7 36	...	...	...	...	...	...	...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 26	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61				
	Առաւօտ										Իրիկուն															
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	...	7 15	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 25	...	7 24	...	8 30	...	9 30	...	10 30	11 25	...	12 57	...	...	2 25	...	3 57	4 [illegible]8	...	5 58	...	7 22	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 34	13	7 36	8 12	8 41	...	9 41	...	10 40	11 40	12 40	1 10	...	...	2 34	3 11	4 06	5 09	5 38	6 08	6 38	7 44	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 50	7 24	7 47	8 24	8 53	9 25	9 53	10 25	10 52	11 55	12 52	1 24	1 52	2 25	2 50	3 22	4 21	5 3	5 52	6 22	6 52	8 07	...	...	...	...
Սամաթիա	6 56	7 28	7 51	8 28	8 57	9 28	9 57	10 28	10 56	11 58	12 56	1 28	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	5 27	5 56	6 26	6 56	...	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գափու	7 02	7 34	7 57	8 34	9 03	9 34	10 03	10 34	11 02	12 04	1 02	1 34	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 33	6 02	6 32	7 02	...	...	...	...	...
Գում-գափու	7 08	7 38	8 01	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 38	6 08	6 38	7 08	8 23	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 09	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 46	6 16	6 46	7 16	8 32	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Կ. Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռու կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ միայն [illegible]

Նոր տնօրինութիւն, Թիւ 8. 10. 14, 43, 47 և Թիւ 49 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնուն ի Զէյթուն-Պուրնու։ 1